

Leto XX. Stev. 194

GLAVNI IN ODGOVORNI
UREDNIK
IVAN SINKOVEC
UREJA UREDNIŠKI ODBOR
List izhaja vsak dan razen
petka. // Cena 10 dinarjev

Ljudska BORBA PRAVICA

„LJUDSKA PRAVICA“
USTANOVLJENA 1. OKTOBRA
1934 // MED NARODNOOSVO-
BODILNO BORBO JE IZHA-
JALA KOT 14-DNEVNIK IN
TEDNIK, OD OSVOBODITVE
DO 1. JUL. 1951 KOT DNEV-
NIK, NATO PA KOT TEDNIK
// OD 1. JUNIJA 1953 IZHAJA
V REDAKCIJSKI POVEZA-
NOSTI Z „BORBO“

Kdo zavira ureditev tržškega vprašanja?

Večina zahodnega tiska je nedavno pisala o ureditvi tržškega vprašanja, kakor da je zadeva bolj ali manj že urejena, kakor o dogodku, ki ga lahko pričakujejo vsi. To je bilo v glavnem tudi stališče nekaterih italijanskih časnikov.

Tako na pr. je običajno zelo dobro obveščena turinska »Stampa« 10. avgusta izrazila prepričanje, da je »italijansko-jugoslovanski sporazum o začasnem ureditvi tržškega vprašanja praktično dosežen« in da je treba urediti samo še vprašanje ribarjenja v Jadranskem morju. Mišljeno je bilo, da je to vprašanje ni v nobeni zvezi s tržškim vprašanjem in torej ne bi moglo biti ovira za njegovo ureditev.

Predstavniki italijanskega zunanjega ministrstva je zanikal to vest, češ da je več »podrobnih vprašanj, ki jih je treba končno opredeliti«. Italijanski tisk je pisal, da rimske politične krogi menijo, da je treba razen vprašanja ribolova urediti še nekatera vprašanja v zvezi z bodočo demarkacijsko črto in v zvezi s poroštvi, ki naj bi jih dala narodnim manjšinam na obeh straneh.

Posebni dopisnik londonskega »Daily Telegrapha« iz Trsta trdi, da so mu celo natančno znana vprašanja, ki jih bo treba še urediti. Poroča, da v Rimu in Trstu »napovedujejo«, da je Jugoslavija »opustila svoje zahteve, da bi se meja med cono A in cono B spremenila in da so ostala odprta samo še tri vpra-

šanja: pravica do ribolova v tržških vodah, poročila, ki jih zahteva Italija za svojo manjšino v cono B in ureditev krajevnega prometa čez mejo med conama.

Kako pa je s to zadevo v resnici?

Predvsem je trditev, da je Jugoslavija »opustila zahtevo, naj se meja med cono A in cono B spremenila, poskus, da bi vsaj na teritorialnem torišču pretihotapili angloameriški sklep z dne 8. oktobra, ki smo ga v bistvu in kot metodo odklonili in ki je torej dokončno mrtev. Trditev »Daily Telegrapha« torej ne drži.

Neprimerno zanimivejša je drugo vprašanje, namreč težnja italijanskega (in še tega ali onega) tiska, da v zvezi s sedanjo fazo obravnavanja tržškega vprašanja odkriva »zadnje jugoslovanske zahteve« (»Tempo«), »zadnje težave« z jugoslovanske strani (»Stampa«), kakor da so se zadnje čase z jugoslovanske strani pojavile ovire, ki otežkočajo in odlašajo ureditev. Če upoštevamo, da je bilo soglasje o kompromisnem predlogu za ureditev tržškega vprašanja med Jugoslavijo na eni ter ZDA in Veliko Britanijo na drugi strani vsekakor že precej davno doseženo, je jasno, da lahko nastanejo »zadnje težave« samo na italijanski strani. Tembolj se mora človek čuditi poskusu, da bi jih pripisali Jugoslaviji.

»Manchester Guardian« je pred štirimi dnevi »zvedel« v Rimu, da so »pogajanja zadela

na težave zaradi najnovejših teritorialnih zahtev maršala Tita.« Trditev o kakršnikoli novi jugoslovanski zahtevi je povsem samovoljna.

»Držeč se sporazumno sprejetih obveznosti«, je rekel 16. julija predstavnik državnega tajništva za zunanje zadeve na konferenci za domače in tuje novinarje v Beogradu, potem ko je zanikal vesti o dozdavnih naknadnih jugoslovanskih zahtevah, »in prepričana, da bodo njeni partnerji ravnali enako, je jugoslovanska vlada seveda pripravljena sodelovati v obravnavanju vseh praktičnih vprašanj, ki so ostala odprta, in ne bo zahtevala niti nudila novih koncesij v tistih osnovnih točkah, v katerih je sporazum s stališča splošne sprejemljivosti že dosežen«.

Od takrat se v jugoslovanskem stališču ni nič spremenilo in če so kake nove zahteve, ne prihajajo iz Jugoslavije. Bilo bi dobro, da bi »Manchester Guardian« preveril — na boljše informiranje in pristojnem mestu — ali so kake nove zahteve in če so, da bi preveril tudi to, kdo jih je sprožil in kdo jih podpira.

Oglejmo si to vprašanje še od druge strani. Kako je s pravico do ribolova v tržških vodah.

»Daily Telegraph« oziroma tisti, ki so mu postregli z informacijami, pravijo, da tudi to vprašanje še ni razčiščeno. Tržški ribiči bodo imeli pravico do ribolova v tržških vodah italijanskih vodah, jugoslovanski ribiči pa v jugoslovanskih vodah. Če ena stran želi dobiti pravico do ribolova druge strani, je to, kolikor bi bili obe stranki na tem zainteresirani, stvar posebnega sporazuma med obema deželama. To pa ni, kakor smo že rekli, v nobeni zvezi s tržškim vprašanjem.

Problem, na katerem vztraja »Daily Telegraph«, je torej napihnen, skonstruiran in koristi udržitvi netočne predstave o dozdavnih novih težavah z jugoslovanske strani.

Naposled, vprašanje poročtev, ki bi jih bilo treba dati narodnim manjšinam. »Daily Telegraph« piše, da želi Italija za svojo manjšino pravico, kakor je na primer svoboda veroizpovedi, »a takšnih pravic jugoslovanska vlada nikoli ni dala niti svojim lastnim državljanom«. Sodeč po pisanju tega časnika je ta zahteva tudi težava in spet naj bi prišla z

(Nadaljevanje na 3. strani)

Predsednik Bajar maršalu Titu

Ob podpisu blejskega sporazuma je predsednik republike Josip Broz-Tito prejel od predsednika republike Turčije g. Dželala Bajara tole brzojavko:

»Čutim globoko zadovoljstvo, da lahko izrazim Vaši ekselenci in po Vas bratskim narodom Jugoslavije moja čustva velikega zadovoljstva in ohrabritve, pa tudi čustva turškega naroda ob podpisu blejskega sporazuma. Turčija je srečna, ker se je združila z Jugoslavijo v tem pomembnem dejanju miru, varnosti in napredka naših treh dežel, pa tudi za vse dežele, ki so iskreno privržene idealom Ustanovne listine OZN.«

Predsednik republike sprejel veleposlanika Vidiča

Brioni, 14. avg. (Tanjug). Predsednik republike Josip Broz-Tito je sprejel danes ob deveti uri na Brionih jugoslovanskega veleposlanika v Moskvi Dobrivoja Vidiča, ki je na oddihu v naši državi.

Japonski cesar odlikoval našega veleposlanika

Tokio, 14. avg. Japonski cesar je odlikoval jugoslovanskega poslanika v Tokiu Maksa Bača z Redom svete zakladnice I. stopnje, v priznanje za njegove zasluge za poglobitev prijateljskih stikov med Jugoslavijo in Japonsko.

POZDRAV našim izseljencem

— Rojstna domovina ob prvem izseljenskem tednu z vso bratsko ljubeznijo pošilja plamteče pozdrave vsem izseljenim bratom in sestram, ki so morali zapustiti svojo rodno grudo v tistih časih, ko za delovnega človeka na domačih tleh ni bilo ne dela ne kruha...

— Pozdrav vsem našim izseljencem po svetu, ki so ohranili v svojih srcih plemenito ljubezen do rojstne domovine!

— Pozdrav vsem slovenskim ženam-materam v izseljenstvu, ki vzgajajo svoje otroke v milo slovenski govorici in spoštovanju do dežele, v kateri so se same rodile!

— Pozdrav vsem otrokom, vnukom in pravnukom naših izseljencev, ki z ljubeznijo in z zanimanjem obiskujejo rojstno domovino svojih staršev, dedov in pradedov!

— Vsa zahvala našim dragim rojakom po svetu, ki svoje rojstne domovine niso nikdar pozabili in so bili v težkih dneh vojne in gospodarske obnove zvesto na njeni strani ter ji moralno in materialno pomagali!

— Pozdrav vsem onim rojakom, ki bodisi z živo ali pisano besedo ter s filmi utrjujejo resnico o stvarnosti v naši deželi!

— Vse priznanje in pozornost požrtvovalnim in zavednim voditeljem, graditeljem ter članom velikih izseljenskih organizacij ter društev! Rojstna domovina se zaveda, da brez teh organizacij in društev ne bi bila deležna take pomoči od izseljencev!

— Pozdrav vsem našim rojakom, ki zvesto obiskujejo svojo rojstno domovino! Ti so se na lastne oči lahko prepričali, da njihovi bratje in sestre naporno delajo in grade velike stvari, ker bi radi sebi in svojim potomcem ustvarili boljše in lepše življenje!

— Ta pozdrav naj vam utrdi vero v rojstno domovino in naj vas vzpodbudi, da boste v deželah in med narodi, s katerimi živite in katerim tudi mi želimo polno uspeha, še naprej verni tolmači razvoja in dogodkov v vaši rojstni domovini!

SLOVENSKA IZSELJENSKA MATICA

PISMO IZ PARIZA

Na prelomnici

Francoska vlada sprejela kompromisno stališče o EOS — Trije ministri odstopili

Pariz, 14. avg. (Tanjug). Francoska vlada je po peti seji sprejela kompromisno stališče med pristaši in nasprotniki pogodbe o evropski vojski za ceno odstopa treh njenih članov: ministra za narodno obrambo generala Königa, ministra za javna dela Chaban-Dalmasea in ministra za rekonstrukcijo in urbanizem Lemairea. Ostali ministri so na sinočnji zadnji seji po polnoči sprejeli v glavnih potezah predlog Mendès-Francea kot uradno stališče Francije. Ta predlog bodo danes poslali ostalim članom, ki so podpisale pogodbo o evropski obrambni skupnosti.

Pariz, 14. avg. (Posebej za »Borbo«). Odločnost in vztrajnost, lahko bi celo rekli, lahkotnost, s katero se je Mendès-France posrečilo doseči prenehanje sovražnosti v Indokini, načeti tuniško vprašanje in položiti temelje za obnovo francoskega gospodarstva ob znatni podpori parlamenta, vse to je napravilo na široko javnost vtis, da tudi vprašanje evropske obrambne skupnosti v skupščini ne bo na-

letelo na hujši odpor. Kdor pa pozna francoske politične razmere, ni mislil tako. Čim bolj se bližala dan brusselske konference, pred katero namerava Mendès-France stopiti s svojim osnutkom pakta o evropski vojski, tem bolj ugaša to upanje in se umika zaskrbljenosti.

Ko se je Mendès-France lotil glavnih francoskih problemov, je imel pred očmi diagnozo, ki jo je postavil že več let prej, in ki je držala, še preden je prišel na krmilo. »Evropski bolnik«, kakor so ljudje zadnje čase radi in čisto imenovali Francijo, je zahteval radikalno zdravljenje, in Mendès-France se ni ustavil pred kirurškim nožem. Tega mu ni bilo težko storiti, saj je mahoma ves francoski narod odobravalo to težavno in bolečo operacijo. Javnost je bilo zelo zainteresirana na vprašanjih, ki se jih je lotil Mendès-France. Zato ga je z veseljem podprla, kar so morali politiki upoštevati. Mendès-France je imel za seboj dobesedno ves narod in lahko je skupščini vsilil svoje odločitve. Kaj položaj ni takšen.

Vojna v Indokini, ki je porila na desetstisoče ljudi in na totine milijard frankov letno, emiri v Tunisu in Maroku, v katerih so padale glave na obeh straneh, so vznemirjali Francijo in jo pretresali od vrha do tal. Nadalje pogosto je bilo slišati uhtevo, da je treba s kolonialističnimi iluzijami razčistiti. Indokina, Severna Afrika in gospodarski imobilizem Francije so zulili tudi neposredne davkoplačevalce. Francoska javnost se je zelo zanimala, kakšen bo izid glasovanja v skupščini. Položaj je bil tako napet, da bi se kaj lahko izrodilo v krizo in da bi bile potrebne nove volitve.

Enako živahno se zanima široka francoska javnost tudi za vprašanje EOS. V deželi, ki je v zadnjih 75 letih trikrat kvalela v vojni proti nemški soldati in ji dvakrat podlegla, vprašanje nemške vojske ni akademsko vprašanje. Tri leta

trajajoča razprava se ni končala tako, da bi zmagali v javnosti nasprotniki ali pristaši evropske vojske. To delno koristi Mendès-Franceu, ki se tudi sam izdaja za pristaša praktičnega in možnega izhoda iz sedanjega položaja. Mendès-France pa v resnici ni ne pristaš ne nasprotnik EOS. Se najbolj bi mu kazalo odstraniti to vprašanje z dnevnega reda. Pozornost francoske javnosti je obrnjena na skupščino, kjer se bo začela razprava o evropski vojski. Če bi sedanja francoska vlada, v kateri je že čutila močna trenja, dobila preveč evropsko obeležje, bi lahko računala samo na podporo pristašev EOS in omahljivcev. To bi praktično pomenilo, da bi imela proti sebi večino tistih, ki so jo doslej podpirali. Razen komformovcev, katerih sto glasov ni moč podcenjevati, bi se utegnla malone polovica socialistov in znaten del radikalnih socialistov znati z degolisti skupaj v opoziciji proti vladi. Vlado pa bi hkrati podprli narodni republikanci in neodvisni, ki so bili doslej v opoziciji proti Mendès-Franceu.

Ena izmed posebnosti francoskega parlamentarnega sistema je v tem, da ni moč vladati ob pomoči stalne večine. Razcepjenost mnogih političnih strank nalaga stalno taktiziranje in občasne zveze, ki navadno ne trajajo dolgo. Mendès-France zelo dobro ve, da bo to zadnje in najtežavnejše vprašanje pozneje kamen spotike, če ga ne bo uredil zdaj. Že od začetka ni odklanjal nobene pomoči.

Ce bi Mendès-France sprejel podporo republikancev, bi ostal dosleden svoji obljubi in svojem programu. Če so nasprotniki evropske vojske gojili upanje, da bo predložil takšno ureditev evropskega vprašanja, ki bi pomenila možnost njegove odgoditve za nedogleden čas, kakor bi želeli, tedaj so se temeljito zmotuli, ker tega nikoli in v nobeni obliki ni obljubil. Ostal je dosleden svoji obljubi, da bo našel praktično in možno ureditev vprašanja, ki ga je že od nekdaj smatral za tehnično. In nobena dvoma ni, da bo poskusil brez zavlačevanja to storiti s podporo, ki jo bo mogel doseči in s takšno vlado, ki bo v glavnih potezah uresničevala njegov program.

Bogdan Delić

SPOROČILO BRITANSKEGA ZUNANJEGA MINISTRSTVA KONFERENCA O OBRAMBI AZIJE

Zunanji ministri osmih držav se bodo zbrali
6. septembra na Filipinih

London, 14. avg. (Tanjug). — Britanska zunanje ministrstvo je uradno sporočilo, da bo 6. septembra v Baguju na Filipinih konferenca zunanjih ministrov, v kateri bo osem dežel ustanovilo pakt o kolektivni varnosti.

V sporočilu zunanjega ministrstva je rečeno, da se je britanska vlada zedinila z drugimi vladami v presoji, da položaj v jugovzhodni Aziji terja dogovore o kolektivni varnosti sprito o smotrov in načel Ustanovne listine OZN in za krepitev miru v jugovzhodni Aziji in jugozahodnem Pacifiku. Konferenca se bodo udeležili predstavniki ZDA, Velike Britanije, Francije, Avstralije, Nove Zelandije, Filipinov in Siama. Izmed dežel v sklopu Colombo konference bodo prisostvovali samo predstavniki Pakistana, vtem ko so Indija, Burma, Indonezija in Ceylon zavrnili povabilo na konferenco.

V britanskem zunanjem ministrstvu pripominjajo, da je poglavitni smoter konference ustanoviti obrambno organizacijo za jugovzhodno Azijo po zgledu atlantskega pakta. Poudarjajo pa, da pogodba ne izključuje gospodarskih, kulturnih in drugih dogovorov med podpisnicami, da bi se okreplili politični in gospodarski položaj v Aziji.

Francija bo sodelovala na Filipinih

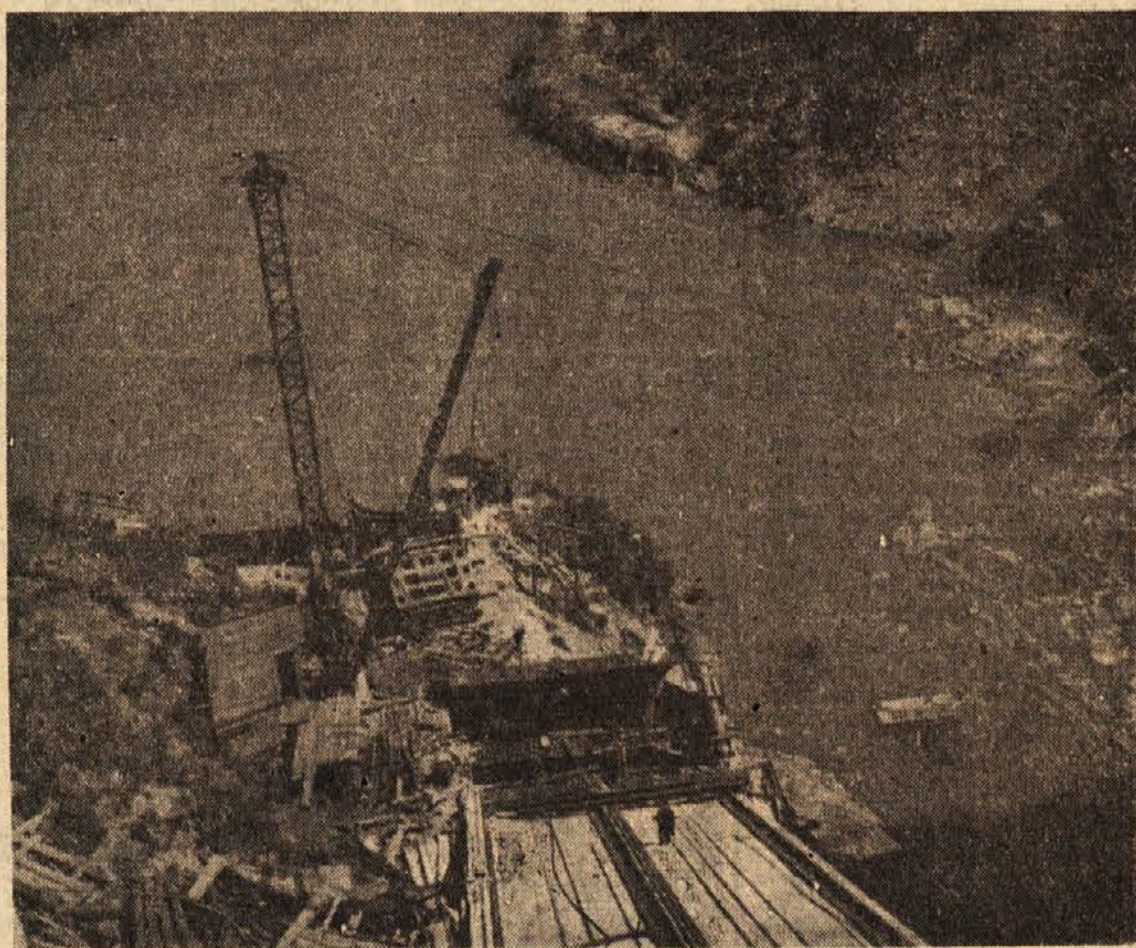
Pariz, 14. avg. Francosko zunanje ministrstvo je danes sporočilo, da je francoska vlada sprejela povabilo, naj se udeleži

Vremensko poročilo

Stanje dne 14. avg. 1954 ob 7. uri: Področje nizkega zravnega pritiska, ki se razteza od Španije preko Zahodne Nemčije in Skandinavije, se s svojimi frontalnimi motnjami počasi pomika proti vzhodu. Nekoliko hladnejši zrak bo zajel naše kraje predvidoma v nedeljo ponoči.

Po vsej Jugoslaviji je bilo dopoldne lepo, jasno vreme. Temperatura je bila ob 10 uri od 23 do 30°C. V Ljubljani je znašal ob 7. uri zračni pritisk 733,7 mm, temperatura zraka 14,5°C, relativna vlaga 89%.

Vremenska napoved za nedeljo, 15. avgusta. Postopna naraščajoča oblačnost, pozneje predvsem v severozahodni Sloveniji padavine. Temperature ponoči med 12 in 16°C, na Primorskem okrog 20, podnevi do 25°.

Kakor smo že poročali, so v Jablanici zaprli jez in v kotlini Neretve je začelo nastajati jezero. Del jezera, ki nastaja, vidimo na sliki

vlada sklenila na svoji seji sklicati za 15. september prvi ljudski kongres, na katerem bodo proučevali in potrdili kitajsko ustavo, ki je v veljavi od ustanovitve LR Kitajske.

OB ZAČETKU TEDNA NAŠIH IZSELJENCEV

Daleč so od domovine, a ljubezen jih veže z nami

V raznih delih sveta, malone na vseh kontinentih živi približno 1.300.000 Jugoslovancev. Toliko se je izselilo ljudi iz naše države po uradnih podatkih. Po neuradnih podatkih pa jih je dva milijona — cel narod.

Izseljevanje naših ljudi se je začelo med svetovno gospodarsko krizo leta 1873. V naših krajih so bile njene posledice usodne za tisoče prebivalcev, ki so se ukvarjali s kmetijstvom. Agrarna prenaseljenost jih je prisilila, da so zapustili domača ognjišča, odločili motike in kose in se, ne da bi znali prijeti za kakršno koli drugo delo razen primitivne obdelave zemlje, napotili s trebuhom za kruhom v novi svet, ne za novimi polji, marveč za dolarji. Izseljevanje iz naših krajev je doseglo višek med leti 1900 in 1907, ko se je izselilo 1.300.000 naših ljudi: 59% Hrvatov, 26% Slovencev in 15% ostalih.

ZAKAJ SO ZAPUSTILI DOMAČA OGNJISČA?

Drži, da je bil najpogostejši razlog, da so naši ljudje zapustili rodne kraje, v tem, da doma niso imeli kruha. Bili pa so tudi drugi razlogi, med njimi (v letih do prve svetovne vojne) eden zelo važnih — politika narodnega zatiranja v Avstriji, saj je bil velik del jugoslovanskih krajev pod avstrijsko oblastjo. Njeni raznarodovalni cilji so znatno pripomogli, da so mnogi prebivalci s tega področja, največ iz Hrvaške in Slavonije, zapustili svoje družine in se napotili v

tujino, od koder se mnogi sploh niso več vrnili. Avstrija je podpirala in pospeševala izseljevanje Crnogorcev iz Crnogorskega Primorja, da bi ta del obale Jadranskega morja raznarodila.

LJUBEZEN DO DOMOVINE

Naši izseljenci so večidel kot ljudje brez strokovnih kvalifikacij opravljali v tujini težak del. Delali so po rudnikih, gozdovih in pragozdovih, na nedoglednih pampah, v velikih morskih pristaniščih in tovarnah. V žilavem življenjskem boju nikoli niso pozabili na svoj stari kraj, kakor so v tujini imenovali domovino. Za stari kraj so storili mnogo. Dali so mu vse, kar so mogli: od sadike sadnega drevesa, ki ne raste v domači vasi, do velikih denarnih pošilk za zgraditev šol, bolnišnic in spominskih vodnjakov. Težko je najte le en kraj, od koder so doma naši izseljenci, da ne bi bilo v njem z njihovimi sredstvi zgrajeno kar koli.

Rodoljubje naših izseljencev pa nikoli ni bilo tako veliko kakor med drugo svetovno vojno. Tjer v dnevih obnove in graditve nove Jugoslavije, pa tudi zdaj, ko napenjamo vse sile, da bi ustvarili srečnejšo prihodnost jugoslovanskih narodov. Naši izseljenci niso mogli, kakor med

prvo svetovno vojno, ko je 20.000 prostovoljcev izpopolnilo vrste zdecimirane srbske vojske, z osebnim sodelovanjem v naši narodnoosvobodilni vojski podpreti boj proti okupatorju. Mnogi so se borili proti fašizmu kot zavezniški vojaki in se odlikovali s hrabrostjo tako, da so služili najvišja odlikovanja. Naši izseljenci pa so narodnoosvobodilni boj podpirali drugače.

Nikjer nimamo natančnih podatkov o tem, koliko so naši izseljenci med narodnoosvobodilno vojno, v letih obnove in graditve ter pozneje poslali pomoči v domovino. Pa tudi razpoložljivi podatki niso zmeraj zanesljivi. Brez slehernega pretiravanja pa lahko rečemo, da je ta pomoč ogromna, čeprav ni edina. Kaj govore številni podatki? Naj navedemo podatke Jugoslovanskega Rdečega križa o pomoči od leta 1945 do 1949.

Naši izseljenci iz ZDA, Kanade, Argentine, Brazilije, Urugvaja, Čilea, Avstralije in ostalih dežel so poslali v domovino za 152.230.200 din motornih vozil, sanitarnih in drugih potrebščin, živil, obleke in obutve. Pomoč je cenjena globoko pod pravo vrednostjo. Razen pomoči v blagu so nam pošiljali izseljenci tudi denar in valuti dežel, kjer žive. Po podatkih Narodne banke FLRJ je znašala ta pomoč od leta 1945 do 1951 v dinarjih 1 milijardo 422.901.000. Iz ZDA in Kanade so nam pošiljali pomoč v dolarjih, angleških funtih in nekaterih drugih valutah. Posebna oblika pomoči je brezobrestno posojilo v obliki tako imenovanih rekonstrukcijskih skladov; n. pr. skladov za obnovo, za nakup strojev itd. Takšne sklade so organizirali pri »Svetu kanadskih Južnih Slovanov« v Toronto in v »Društvu za obnovo Jugoslavije« v New Yorku. Sklad pri »Svetu Južnih Slovanov« je znašal 1.760.000 dolarjev oziroma 539.000.000 din po pariteti iz leta 1953; 95% tega posojila je bilo izplačano.

Vsi ti podatki samo delno govore o pomoči, ki so jo nudili naši izseljenci svoji domovini, svojemu staremu kraju. V mnogih naših rudnikih, tovarnah in zagradah delajo stroji, ki so jih poslali naši izseljenci. Tudi mnoge krajevne elektrarne in zadržna poslopja ter razne komunalne naprave smo zgradili s sredstvi, ki so jih poslali izseljenci.

STOTISOČI DOLARJEV ZA ZDRAVSTVENE IN SOCIALNE USTANOVE

Mnogo so nam naši izseljenci pomagali pri zboljšanju zdravstvenih in socialnih služb, ker so pošiljali denar za zgraditev bolnišnic in drugih zdravstvenih ustanov, za tehnično zaščito dela itd. Že leta 1945 so izseljenci v Severni in Južni Ameriki sprožili veliko akcijo za zgraditev zdravstvenih ustanov v Makedoniji. Poslali so sanitarnih potrebščin in opreme približno za 200.000 dolarjev. Tudi v drugih krajih naše države so mnoge zdravstvene ustanove dar izseljencev rodnemu kraju. Zdravstveno postajo v Krku in ambulanto v Vrniku smo zgradili ob pomoči izseljenske organizacije »Združeni sinovi in hčere otoka Krka«. Zadarsko bolnišnico je opremila z dragocnimi medicinskimi aparati in instrumenti organizacija »Združena dalmatinska društva« iz New Yorka. Ambulanto v Komiži na otoku Visu so v celoti opremili z najmodernejšimi bolniškimi napravami izseljenci iz tega znanega ribiškega kraja. »Blatski pomožni odbor« iz San Franciscosa preskrbuje ambulanto v Blatu na otoku Korčuli z vsemi potrebnimi aparati. V Avstraliji in na

Novi Zelandiji živeči izseljenci iz Makarskega primorja so poslali bolnišnici v Makarski dragocene aparate, sanitetni avto in drugo. Obsežno pomoč od izseljencev so dobile tudi bolnišnice v Šibeniku, Splitu, Dubrov-

niku, Nevesinju in drugih krajih. Izseljenci iz Slovenije so dali sredstva za zgraditev otroške klinike v Ljubljani in veliko pomoč Zavodu za slepo mladino. Pomoči naših izseljencev se moramo zahvaliti, da so mnoge vasi

v izseljenjskih krajih dobile šole.

ZA RESNICO O NARODNO-OSVOBODILNI BORBI

Gmotna pomoč je bila samo del celotne pomoči, ki so jo naši izseljenci nudili svoji domovini. Velika je njihova zasluga, da je svet tako hitro zvedel resnico o narodnoosvobodilni borbi. Pomagali so razbiti veliko laž, ki jo je spravila v svetovno javnost tuja propaganda, da vodi osvobodilno borbo Jugoslavije Draža Mihailović. Po prvem zasedanju AVNOJ, ko so prodrle v svet resnične vesti o narodnoosvobodilni borbi s tov. Titom na čelu, so naši izseljenci preko svojega tiska in na mnogih prireditvah širili resnico o narodnoosvobodilni borbi, za katero so bili zelo vneti. Obnavljali so stare in ustanavljali nove patriotske izseljenske organizacije. V ZDA je deloval Združen odbor »Amerikanecv Jugoslovanskega porekla« z Louisom Adamičem na čelu, v Kanadi »Kanadski svet Južnih Slovanov«, v Čilu »Jugoslovanska narodna obramba«, v Avstraliji »Zveza jugoslovanskih izseljencev«, v Južni Afriki »Jugoslovanski dom« in druge.

Takšno je bilo delo in takšni so darovi sinov naše dežele, ki iz starega kraja niso vzeli s seboj nič drugega razen prgišča zemlje in neugasljivo ljubezen do domovine v svojih srcih.

Koncert v Metropolitan operi v New Yorku v začetku l. 1946, na katerem sta sodelovala tudi Zlatko Baloković in Zinka Kunčeva. Koncert so organizirali naši izseljenci v korist družin žrtv fašizma v Jugoslaviji

TO IN ONO IZ LJUBLJANE

Smo Ljubljančani res taki godrnjači

da ne bi hoteli ničesar slišati o dobrodelnih akcijah RK

Ze decembra lani je Mestni odbor RK v Ljubljani vpeljal prodajo blokov, ki predstavljajo vrednost enega dinarja, da bi si tako oskrbel dodatna sredstva za pomoč socialno slabo situiranim in osirotelim otrokom, za katere skrbi in jim pomaga. Mestni odbor RK si je zamislil dobrodelno akcijo tako, da bi v vseh gostinskih obratih v Ljubljani plačilni in natakariji uporabljali omenjene bloke pri pisanju računov za goste, pri čemer bi zaračunali gostu blok po 1 dinar.

Iz prakse vemo, da bi v Ljubljani le zelo redki posamezniki godrnjali nad tako obliko pomoči človekoljubni ustanovi. Velika večina bi pri računu, ki znese morda nekaj stotakov, dodatnega dinarja niti ne omenila, niti ne pogrešala. Toda pomoč

1 dinarja, ki za posameznika ne pomeni omebe vrednega izdatka, zlasti še, če ve za človekoljuben pomen pobiranja, pa bi bila znatna za RK, saj vemo, da so ljubljanski gostinski obrati dobro obiskani in dinar k dinarju bi vsak mesec dal znatno vsoto.

Ker je tudi gostinska zbornica akcijo RK obratom toplo priporočila, bi človek sedaj po nekaj mesecih že pričakoval lepe rezultate. Res so se nekatere restavracije in gostilne za stvar zavzele, kot n. pr. Kolodvorska restavracija, hotel Union in »Vino-Kopere« v Gradišču, ki sleherni mesec dvignejo pri RK bloke na katerih potem zaračunavajo gostom zapitke. Povsod pa ni šlo tako gladko, ker se posamezni natakariji v nekaterih gostilnah za stvar niso vneli. Čeprav gre

15% prodanih blokov njim v korist, menijo, da jih prodani blok oškoduje pri napitnini, računajo, da je zato njihova napitnina za dinar manjša. Trdovratno se branijo uporabljati bloke v solskem obratu »Bellevue«, v grajski restavraciji, Turist hotelu, pri Sestici, v zadnjem času tudi pri Slonu in morda še kje drugod. Na splošno se izgovarjajo, da se morajo zaradi dodatnega dinarja prerekat z gosti, kar pa jim, odkrito rečeno, ne verjamejo, saj vemo, da v Ljubljani ni

V Ljubljani, ki je sicer čisto mesto, naletiš tu in tam tudi na take neurejene ostanke preteklosti

veliko godrnjačev, ki ne bi hoteli ničesar slišati o dobrodelnih akcijah RK ter z dinarjem pomagati preko RK pomoči potrebnim otrokom. Prav z ozirom na to uvidevnost večine Ljubljančanov, bi bilo pričakovati in želeli podobno uvidevnost tudi od uslužbencev gostinskih obratov.

Ljubljana raste: 143.158 prebivalcev

Da Ljubljana naglo raste, je dokaz velik porast števila njene prebivalstva. In podatki o tem so skoraj presenetljivi. Med tem ko je lani ob popisu prebivalstva imela Ljubljana nekaj nad 138.000 stalnih prebivalcev, je štela po stanju konec junija že 143.158 stalnih prebivalcev. Torej za 5000 več kot pred letom dni. Med prebivalci Ljubljane je bilo konec junija 65.964 moških in 77.194 žensk. V enem samem mesecu se je število stalnega prebivalstva Ljubljane povečalo za nekaj nad dve sto ljudi. V juniju se je namreč rodilo 131 otrok, selitveni prirast pa je znašal 80 ljudi, 79 žensk in 1 moškega. Od stalnega prebivalstva jih živi na ožjem področju Ljubljane 123.265, v občini Polje 12.208 v St. Vidu pa 7684.

G. G.

Kje živi slovenski rod

Ena petina slovenskega naroda se je razselila po vsem svetu...

Največji del slovenskih izseljencev prebiva v prekomorskih deželah, in sicer največ v ZDA — okrog 250.000. Ni je države v ZDA, kjer ne bi prebivali Slovenci, a največ jih živi v državah: Pennsylvanija, Ohio, Illinois, Minnesota, Colorado, Wisconsin, Michigan, California itd.

V ZDA so naši ljudje, zlasti starejši, zaposleni v tovarnah in v rudnikih. Nekateri pa so se oprijeli kmetovanja, ali pa so si ustanovili razna podjetja.

V Kanadi živi nekaj nad 3000 Slovencev v provinciah Ontario, Britska Kolumbija, Alberta in Quebec. Se celo v Flin Flonu, 600 milj severno od Winipega proti Arktiku, koplje nekaj Slovencev zlato rudo. Večidel so naši ljudje tu zaposleni v zlatih rudnikih, mnogi pa so se lotili tudi poljedelstva. Strnjeno naseljenih kolonij v Kanadi ni, zato so slovenska društva tod le redka.

V Argentini živi okrog 30.000 slovenskih izseljencev. Tukaj so se zlasti naseljevali Primorski Slovenci, ki so bežali pred fašističnim terorjem. Največ jih živi v Buenos Airesu, nadalje v Rosario, Cordobi, Berissi in drugod.

V Braziliji živi okoli 5000 Slovencev. Ogromna večina teh je zaposlena v poljedelstvu in živi v Sao Paulu, nadalje v Rio de Janeiru, Rio Grande do Sul, Sta Catarina in v Parani.

V Egiptu je okoli 3000 Slovencev, ki žive v Aleksandriji, Kairu, Suezu, Tantinu in Kar el Zagatu.

Tudi v Avstraliji živi blizu tisoč Slovencev in še celo na Aljaski kakšnih sto.

Ko so po prvi svetovni vojni ZDA zaprle vrata doseljencem, je postala cilj slovenskega izseljevanja Francija, kjer je bilo pred vojno okoli 23.000 Slovencev, zdaj pa jih je še nekako 7000. Naši rojaki žive v okrajih Pas de Calais, Nord, Merlebach-Freyning, Aumetz, Loire in Puy de Dome, Nièvre in Saône-et-Loire. Velika večina je zaposlena v rudnikih in premogovnikih ostali so gozdni in poljedelski delavci.

V Belgiji živi nekaj nad 1000 naših izseljencev v pokrajinah Limburg in Liège. V Limburgu so večje slovenske naselbine v Waterschei, Winterslag, Zwartberg, Zolder in Beeringen. Precej jih dela v rudnikih v okoliščini Liègea, v Seraing pri Liègeu, ter okoli Charleroija v srednji Belgiji. V okoliščini Monsa je precej Slovencev v krajih Framerie, La Bouverier in Patrages. Slovenci v Belgiji so skoraj vsi rudarji v premogovnikih, le malo jih dela v tovarnah.

V Holandiji je blizu tisoč Slovencev, ki žive v holandskem delu pokrajine Limburg ob bel-

gijski in nemški meji. Tu so večje naselbine: Heerlen (Heerleheide), Lutterade (Geleen, Lindenhoven, Sittard), Brunsum, Hoensbroek, Chevremont (Kerkrade), Eygelshoven, Nieuwenha-

Louis Adamič,

gen in Maastricht. Tudi na Holandskem so naši rojaki po veliki večini rudarji, le v Maastrichtu so delavci v tovarnah.

V Nemčiji živi slovenski rod v rensko-westfalski pokrajini, ki je poleg industrijskih predelov na severnem Stajerskem v Avstriji — najstarejše slovensko izseljenjsko ozemlje v Evropi. Naši ljudje žive v naselbinah: Hamborn, Meerbeck, Gladbeck, Dortmund, Essen, Gerthe, Bottrop, Gelsenkirchen, Recklinghausen in še drugod. V Westfaliji so naši izseljenci rudarji, le redki so naši zaslužek v podjetjih in tovarnah. Po netočnih podatkih živi danes v Nemčiji nekako 25.000 Slovencev. Organizacije westfalskih Slovencev, ki so bile včasih zelo močne, so v letih med obema vojnama razpadle.

Mladinski pevski odsek društva »Edinost« v Heerlen-Heerleheide

NOVE KNJIGE

UMETNOST IN ČLOVEK

Josip Vidmar: Dr. France Prešeren, esej

ose, kar stoji med njim in pesnikom, ter spregovoriti o njem polnoma svobodno, s svežo sprejemljivostjo in predstavnostjo, kakor tudi z budno kritično zavestjo.

In prav to, »potreba in dolžnost premagati vse, kar stoji med njim in pesnikom,« je vodilo

Josip Vidmar

Vidmarja, ko je ponovno ozel o roke Prešernove poezije, pozabil na celo stoletje, ki nas loči od pesnikove smrti, pozabil, da je Prešeren že simbol za celokupnost najplemenitejših teženj in uspehov svojega časa, z eno be-

sedo: Vidmar je skušal v Prešernovi poeziji najti to, kar je vanjo pesnikov genij položil, kar ta poezija sama izpoveduje in kaže.

In tako je nastal morda malce svojersten esej o Prešernu. Knjiga je pisana čudo preprosto, a oselej tehtno; jasno, a vendar globoko; kritično, vendar s toplino, kakršne v kritikah ne srečujemo prav pogosto. Ko prelistavamo knjigo, se nam zdi, kot da prebiramo dnevnik, v katerega je kritik verno zapisoval misli in občutke, ki so se mu porajali ob prebiranju »Poezije«. Zato je Vidmarjev esej mimo ostalega tudi zanimiv in prikladen in, ne na zadnjem mestu, docela prijetljiv. Vidmar je pristopil k Prešernu kot človeku, polnokronemu sinu te zemlje, in njegove pesmi ocenil sicer kot najzlahnejše sad, a kot sad posem človeških čustev in misli.

Vidmarjev esej o Prešernu je v bistvu kritična analiza Prešernovih pesmi. Tudi Prešeren, čeprav največji slovenski pesnik, se Vidmarju ne zdi v slehernem verz genialen, globok in edinstven; s kronološko razstavitvijo in umetniško analizo teh pesmi jasno pokaže Prešernovo pesniško rast, zorenje njegovih misli, poglobljanje njegovih čustev, njih človeško in umetniško polnost in slednjič njih umirjenje, ves razvoj umetnika in človeka o Prešernu.

Prepričljivo je Vidmar v analizi pesmi spregovoril tudi o pesnikovem svetovnem nazoru, ki mu ga jasno razodeva duh Prešernovih pesmi, in ne čuti potrebe, da bi za opredelitev tega nazora segel še po drugih virih.

Avtorju esaja bi morda mogli očitati, boljše rečeno: ugovarjati, da je nekatere pesmi obdelal bolj mimogrede; tako je v primeru z drugimi posvetil Krstu pri Savici malo prostora in malo razmišljanja, kakor da se mu je po obširni razlagi Sonetnega penca nekako mudilo, da bi esej čimprej zaključil. Tudi pogrešamo — kolikor smo to od esaja pričakovali — po dokaj obširni in vsekakor tehtni analizi še ne-

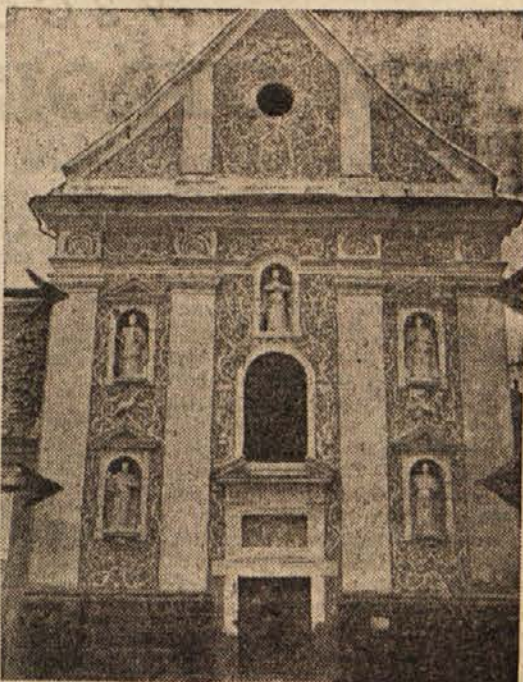
ke sintetično zaokrožene podobe o Prešernovi pesniški osebnosti. Zdi se nam, kot da je iz knjige izostalo zadnje zaključno poglavje.

Morda si bomo ob prebiranju te drobne knjižice želeli še te ali one podrobnosti, obširnejega razpredanja te ali one misli, vendar nas esej tudi tak, kakršen je, imamo pred seboj, več kot samo zadovoljuje, približa nam Prešernovo poezijo, pomaga nam jo razumeti v vsej njeni preprosti genialnosti, pomaga, da uživamo, predvsem uživamo vse to razkošno bogastvo, ki nam ga je v bolečini in radosti, stih za stihom, ustvarilo to veliko, do zadnjega vlakna človeško srce, ki ga preprosto imenujemo »Prešeren«.

C. Zlobec

Pereč problem ptujskega muzeja

Na sliki: Razgibana baročna fasada muzejske zgradbe. V njej je v pritličju utesnjen arheološki oddelček, brez svetlobe in pol vlage. V prvem nadstropju, ki ga označujejo puščice, je mizarska delavnica privatnega mojstra, zgoraj pa etnografski oddelček. Ta čudna nekulturna in nedopustna simbioza traja že štiri leta.

V zgodovinsko pomembni stavbi kljub intervencijam ptujskega muzeja še vedno mizarska delavnica

Mestni muzej v Ptujju je po svojem številu oddelkov in inventarju dragocen material največji in najbogatejši muzej v Sloveniji; njegove pomen ni le lokalni ali republiški, temveč splošno državni in mednarodni. Posamezni oddelki so razmeščeni v stari zgradbi nekdanjega dominikanskega samostana, na gradu in v stolpu ob Dravi. Umetnostno-zgodovinski oddelček slovi predvsem po svoji bogati gotični plastiki; kulturno-zgodovinska zbirka je znana po svojem renesančnem, baročnem in klasičnem pohištju in predvsem po dragocenih flamskih in francoskih gobelinah; galerija slik prikazuje slikarstvo od gotskega tabelnega do modernega; v vinarski zbirki vidimo razvoj vinarstva od rimske do naprej; narodnozgodovinski oddelček nam daje vpogled v predvsej dobo v Ptujju, o prodiranju fašizma in Hitlerizma in potek borbe za svobodo; etnografski oddelček bo prikazal ljudsko kulturo Dravskega in Ptuskega polja.

Doma in v svetu je najbolj znana arheološka zbirka ptujskega muzeja, katere zbirski in staroslovenski oddelček imata mednarodni pomen. Govorilo o potankostih o posameznih oddelkih res ni potrebno. Saj jih poznajo številni obiskovalci Stevilne ekskurzije dijakov iz vse Slovenije in drugih republik, kolektivni delavci iz raznih tovarn in podjetij, turistične skupine iz Zahodne Nemčije, kmetske iz okolice, ki pridejo zaradi nakupa v mesto in številni drugi posamezniki iz raznih držav in domačin — vsi so navdušeni nad tolikimi zanimivostmi, dragocenostmi in lepoto, ki jih hrali muzej.

Potrebno se mi zdi, spregovoriti odkrito besedo o resničnem stanju arheološkega oddelka, ki predstavlja danes za muzej resen problem. Mestni muzej v Ptujju je bil ustanovljen l. 1893 po zaslugi Muzejskega društva. Njegova prva zbirka je bila arheološka. Razmeščena je bila sprva v skromnih sobah nekdanjega gimnazijskega poslopja. Zgradba nekdanjega dominikanskega samostana in cerkev, ki predstavlja enega najpomembnejših umetnostno-zgodovinskih spomenikov pri nas, je služila od časa Jožeta II. kot vojašnica; cerkev je bila predana v dvoje nadstropje. Leta 1924 je malo manjkalo, da ni načrt za predelavo v samostanski zgradbi uničili ta pomemben spomenik. L. 1928 je tedanji župan M. Brenčič z veliko uvidenostjo dal mnogo prostora, le zgradbo na razpolago Muzejskemu društvu za zbirke in del adaptacijskih stroškov je po njegovi zaslugi prevzelo mesto. Danes zavzema pritličje, ki sestoji iz dveh prostorov, arheološka zbirka, v prvem nadstropju se nahaja mizarska delavnica Ignacija Potrča, v drugem pa je sedaj v pripravi etnografski oddelček. Pritlični prostor, kjer je arheološka zbirka, so le zasili in zaradi nezadostne razsvetljave in vlage nikakor ne odgovarjajo muzejskim razstavnim prostorom. Primerni so le za kamene spomenike; drobni arheološki predmeti, ki so razstavljeni v smislih omah, bodo prišli do pravega izraza šele v svetli prostoru. Vlaga je nekatere bronastim predmetom tako škodila, da smo jih morali izločiti iz razstavnega oddelka. Čeprav sta ta dva pritlična prostora razmeroma velika, je zelo občutno tudi pomanjkanje večjega razstav-

nega prostora; velika večina arheoloških predmetov je namreč depenirana v skladišču, ki nikakor ni primerno za shranjevanje arheoloških predmetov. Če primerjamo katero koli arheološko zbirko v drugih slovenskih muzejih s ptujsko, lahko ugotovimo, da je vsaka v boljših prostorih in ima tako tudi pogoje za pravilno in estetsko ureditev. Pregled statističnih poročil obiskov ptujskega muzeja v zadnjih letih nam pokaže, da je bilo največje zanimanje za kulturno-zgodovinski oddelček na gradu. Arheološka zbirka ni mogla kljub tolikim zanimivim in redkim predmetom pritegniti obiskovalca ravno zaradi neprimerne ureditve.

Največjo oviro za razvoj arheološkega oddelka predstavlja še omenjena mizarska delavnica I. Potrča, ki zavzema nadstropje nad njegovim sedanjim zaslavnim prostorom in ki s svojimi stroji in težkim inventarjem ogroža tudi statičnost celotne zgradbe, ki že sama po sebi predstavlja umetniško vrednost. Vsakdo se bo seveda vprašal, zakaj je ta delavnica še v zgradbi in po čigavi krivdi. Zgodba je taka: Maju 1950 je bil komisijski pregled zgoraj omenjene zgradbe. Komisijo so sestavljali zastopniki Zavoda za varstvo spomenikov, Okraja in Muzeja. Komisija je ugotovila, da je zgradba v resni nevarnosti in je zahtevala takojšnjo izselitev tako italice, ki se je takrat nahajal v drugem nadstropju, kot mizarske delavnice. Z odločbo Notranjega ministrstva LRS in podporo s strani Okrajnega ljudskega odbora bi morala oba obrata prenehati delovati s 1. oktobrom 1950. S posredovanjem pristojnih forumov je okraj izpraznil drugo nadstropje, kjer se je nahajala mehanična delavnica, in območje LOMO Ptuj ni ni tudi ni izglede, da bi stranko Potrča v doglednem času lahko preselili in tako izpraznili Vam tako nujne prostore. V kolikor bodo dopuščale možnosti in v kolikor bomo imeli

potrebne prostore, jih bomo to. Potrča nakazali. Stanovanjska komisija II. stopnje: Predsednik Vrbnjak Jožef I. r.

LOMO sicer priznava, da so prostori muzeju nujno potrebni; vendar smatra interese privatnega obrtnika I. Potrča za važnejše, kot potrebe važne kulturne ustanove, ki je last skupnosti in ji priznava vrednost in pomen njenega obstoja vse slovensko ljudstvo in celotna država. Obisknik I. Potrča je odobnik Mestne občine in je verjetno to tudi eden izmed vzrokov, da je s svojo delavnico tako neovirano v škodo skupnosti, s tem ni rečeno, da muzej ogroža življenjsko eksistenco I. Potrča, ki je znan kot dober strokovnjak za mizarska dela. Zdelo se je, da se mu najde razlog, manjša delavnica; uprava je dala še več predlogov, ki pa žal niso bili upoštevani. (N. pr. bivša tovarna Potovila, skladišče Koteška, delavnica nasproti vinarskega muzeja, grad — Ravno polje, bivša pekarna na Ljutomerški cesti in dr.)

Kot kustos arheološke zbirke obveščam odgovorne činitele v slovenski javnosti, da je zadnji čas, da se ta zadeva uredi. Ne moremo in ne smemo gledati in dopustiti, da bi se v neprimernih prostorih uničevali dragoceni dokumenti naše preteklosti.

V času od 3. do 10. oktobra bo »Teden muzejev in zaštite zgodovinskih in prirodnih znamenitosti«, katerega namen je popularizacija muzejev in zgodovinskih znamenitosti. Slednjaki se mora do tega časa resiti vprašanje mizarske delavnice. S tem dejanjem bo storjeno tudi prvo delo k izboljšanju stanja arheološke zbirke! Predaja teh prostorov naj bo tudi prvi korak k že pred časom zasnovanemu načrtu — predati celotno zgradbo samostanu in cerkvi muzeju. Le v takih pogojih bo zagotovljen muzeju napredek in tako bo lahko tudi delovni kolektiv s svojim ideološkim dokazal, da so visoka denarna sredstva, ki jih vlaga ljudska oblast v muzej, bogato obrestovana — v razgibanem znanstvenem delu in širokem vzgojnem poslanstvu.

Bernarda Perc

Začetek gledališke sezone romunskega Narodnega gledališča

Romunsko Narodno gledališče v Vrhu bo začelo novo gledališko sezono že 13. avgusta. To gledališče uprizarja predstave po vseh romunskih kraljih v Banatu. Za novo sezono jih je pripravilo kakih 90. V njegovem upravnem odboru so predstavniki vseh okrajev v katerih žive Romuni. Njegov upravnik je književnik Mihail Avramescu. V okviru romunskega Narodnega gledališča bodo organizirali tudi lutkovno gledališče.

POMEMBEN USPEH

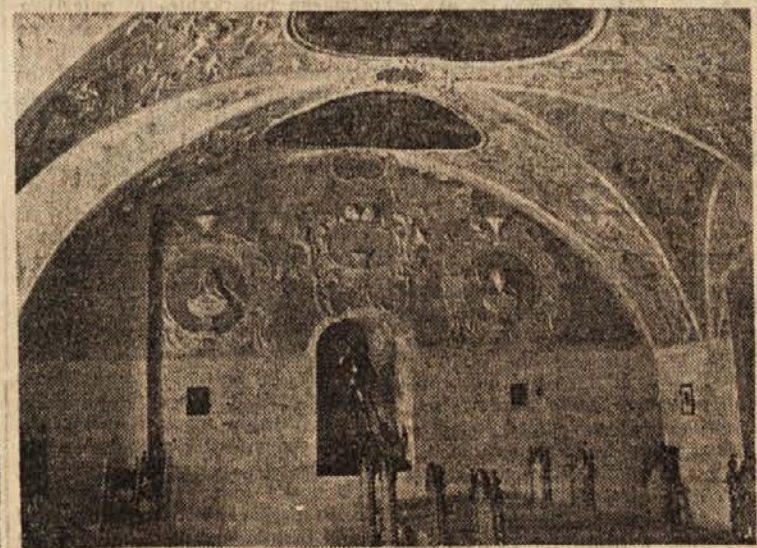
dirigenta Zdravkoviča v Braziliji

Rio de Janeiro, 15. avg. — V začetku tega meseca je znani jugoslovanski dirigent Zivojin Zdravković dirigiral v Braziliji štiri koncerte brazilskega simfoničnega orkestra. Na teh koncertih, izmed katerih sta bila dva v največjem gledališču Ria de Janeira »Musical«, ostala dva pa v Sao Paulu in mestu Campinas, so izvajali IV. Beethovno simfonijo, rapsodijo na Paganinijevo temo od Brahmaninova, Gvarnerijevo »Brasilliano« in simfonični triptihon Konjovičeve opere »Kostana«.

Gostovanje Zivojina Zdravkoviča v Braziliji je brazilsko občinstvo toplo pozdravilo. Z novimi koncerti se je brazilsko občinstvo prvikrat seznanilo z jugoslovanskimi reproduktivnimi umetniki in jugoslovansko glasbo. Znani glasbeni kritik Nogueira Fransa je v časniku »Correo da Mañana« posebno laskavo ocenil izvajanje IV. Beethovne simfonije, poudarjajoč, da se je Zdravkoviću v izvajanju te simfonije posrečilo dvigniti tehnično ravno brazilskega simfoničnega orkestra, s čimer se lahko pohvalijo samo resni dobri dirigenti. Konjovičev triptihon iz opere »Kostana« pa je naletel na zelo

nasprotujoče si ocene kritike.

Pred odhodom na balkanski glasbeni festival v Atenah bo Zivojin Zdravković morda dirigiral še več koncertov v Argentini.

Refektorij nekdanjega samostana z bogatim štukaturnim stropom iz zač. 18. stol., ki je delo neznanega italijanskega mojstra

RAZPRAVA PROTI RUT

(Odlomek iz Frankovega romana »Jezusovi apostoli«)

Ko je državni pravdnik še gledal proti njemu, začuden in zamišljen, so poklicali prvo od zagovornikov priča, stavca Hansa Franka; bil je majhen moštček z ikastimi nogami, s kratko ostrizeno okroglo glavo in mehkimamicam, ki sta se natančno in v redu prilagajali druga drugi. Med svojimi prijatelji je veljal za zanesljivega, urejenega moža, ki je politično vozil po sredini in ni v nobeni stvari krenil ne na levo ne na desno. Svojem sinu, ki je bil član Tajne družbe Jezusovih apostolov, je večkrat rekel, naj nikar ne posnema teh apostolov, češ da ravno protizakonito.

»Povejte nam, kaj se je dogodilo na živliskem trgu tisto nedeljo, ko so ubili obtoženike starše. Ne kaj so kasneje govorili o tem, marveč le to, kar ste sami videli.«

»Bilo je lepo nedeljsko jutro.«

»Tega ni treba praviti.«

Toda očito se je bil pripravil na ta začetek. »Bilo je zelo lepo, sonce je sijalo,« je rekel in pokazal na vrata v sobo za priče. »S prijateljem Faustichom — midva sva člana pevskega društva »Med zelenim drevjem« — sva bila na poti k pevski skušnji. Sva sva čez živliski trg in sva bila že na sredi pri vodnjaku. Nenadoma sva zaslišala kričanje in sva se obrnila, oba osupla, ker ni bilo razen naju žive duše na trgu. Tedaj pa so že prišli iz Tržne ulice, kakšnih sto jih je bilo, in šli so čez trg proti vodnjaku. Ni bil kakšen urejen spreved. Bil je strahoten dirindaj. Kričali so. Freudenheim, njegova žena in gospodična Rut

so stopali v sredi. Njenega malega brata sprva nisem opazil. Pri vodnjaku so se ustavili. Zwischenzahl je dvignil svoj bič. Vsi so utihnili. Zakričal je, da hočejo judovske svinje, naj Nemčija vojno izgubi. Ah ne, ah ne, je rekla gospa Freudenheimova. Toda Zwischenzahl jo je udaril z bičem po obrazu. Gospod Freudenheim je hotel zavarovati svojo ženo. Tedaj je udaril Zwischenzahl tako dolgo z bičem, da sta se oba zgrudila na tla. In potem so tolkli vsi. Tolkli so in tolkli z biči in gumijevkami. S škornji, s petami so jima teptali obraz. Odvlekli so... mali brat... odvlekli so trupla za noge do nekega živilskega voza ter ju vrgli vanj. Mali brat...«

»No, kaj je bilo z malim?«

»Tekel je jokajoč k vozu in je hotel splezati nanj. Staveu so zadržale ustnice. Pokazal je na tla. A iztisnil je iz grla samo še: »Na tlaku... mlaka krvi...«

»Lahko sedete,« je rekel predsednik in pogledal po dvoranu. Nihče se ni premaknil, pet sto obrazov je bilo nepremičnih kakor kakšna slikarja. Rut je upognila obe rameni naprej in srepela, kakor da spet stoji na živliskem trgu kot pred petimi leti in pol. Pogledala je kvišku šele, ko je naslednja priča že nekaj minut govorila.

Kodrasti črni lasje ključavničarskega pomočnika Fausticha, Prvega tenorja pevskega društva »Med zelenim drevjem«, so bili enakomerno pomešani z sivimi. Govoril je zdaj v vratu

in imel si vtis, da žveči zrak. Besede so se mu takljale z premajhnih ust ko kroglice... A prvi je udaril Zwischenzahl, in to je tisto.«

»Kaj se je zgodilo z obtoženko?«

Ključavničar je najprej zmeden pogledal Rut. »Zwischenzahl je... raztrgal je gospodični Rut bluzo in srjaco. Bluzo ji je kar strgal s telesa in zagnal v mlako krvi.«

»Bil je očito velik hrušč in trušč in prenivanje — in prav te podrobnosti se še natančno spominjate, po petih letih in pol?«

»Taki stvari ne moreš pozabiti. In kakor je stala pred moškimi, na pol gola, v krvi svojih staršev,« je rekel kakor v mislih predse. »Bila je poškrabana, bela bluz.«

Predsednik se je nasmehnil. »Tudi tega se še spominjate? Ali je kdo kaj protestiral?«

»Protestiral? Povesil je veke. »Rad bi vedel, kdo na svetu bi si bil upal. Kaj bi se zgodilo z njim!... Nekdo je kričal, strahotno kričal, gospodična Johana, ko so trupla vlekli za noge.«

»Vidite, pa ji nihče ni nič hudega storil,« je rekel predsednik ter dal poklicati Johano in Davida.

Johana je imela še tri tedne do poroda. Jeguljeva mati ji je posodila široko črno obleko. David, ki je imel pred nekaj tedni šele svoj dvanajsti rojstni dan, je imel na sebi Učenjakov mornarsko modri suknjič. V ramenih je bil mnogo preširok, rokavi so mu segali do konca prstov.

Predsednik je rekel: »Ce namara težko stojite — Pomignil je sodnemu slugi, ki ji je prišel stol. Johana je sedla. David je stopil plaho tiste tri korake k nji in se spet postavil zraven nje. Povesil je nežno izoblikovano čelo. Bleščče črni lasje, gladko nazaj počesani, kakor da so bili še vlažni.

(Nadaljevanje)

2

DNEVNE NOVICE

RADIO LJUBLJANA

6.00-8.00 Dobro jutro, dragi poslušalci! (goster glasbeni spored) vmes ob 6.30-6.35 Pregled tiska - 7.15-7.30 Reklame - 7.30-7.35 Radijski koledar in prireditve dneva
8.00 O športu in športnikih: Naši športni trenerji na seminarju v Rovinju - 8.15 Domače pesmi za prijetno nedeljsko jutro - 9.00 Oroska predstava: Friedrich Feld: Odmevi na potovanju - 9.30 Lepe melodije - 10.00 Dopoldanski simfonijni koncert: Felix Mendelssohn - Bartholdy: Simfonija št. 1 v c-molu; Modest Petrovič Musorgski: Silke z razstave - 11.00 Oddaja za Beneške Slovence - 11.30 Lahak opoldanski glasbeni spored - vmes ob 12.00-12.10 Pogovor s poslušalci - 12.30 Pol ure za našo vas - 13.15 Zabavna glasba, vmes reklame - 13.30 Zeleni ste - poslušajte! - 15.15 V pesmi in plesu po Jugoslaviji - 15.45 Po naši lepi deželi - Vasa Ocvirk: Po poteh reške ofenzive - 16.15 Glasbena medijera - 16.30 Prenočišča z atletskimi kriteriji ob proslavi 5-letnice celjskega društva »Kladivar« (Prenos iz Celja) - 17.30 V plesnem ritmu - 18.00 Radijska igra - Arthur Miller: Smrt trgovskega potnika (ponovitev) - 19.00 Zabavna glasba, vmes reklame in objave - 19.30 Radijski dnevnik - 20.00 Francoski šanson - pojo Edith Piaf, Tino Rossi in Charles Trenet - 20.30 Sportna poročila - 20.40 Pester spored opernih melodij - 22.20 Igra plesni orkester Radia Ljubljana p. v. Bojana Adamčiča - 22.40 Filmske melodije - 23.00-24.00 Oddaja za tujino - na valu 327.1 m (Prenos iz Zagreba) - 23.00-24.00 Nočni koncert (na valu 202.1 in 212.4 m in 90.1 MHz) Anton Lajovic: Andante; Sergej Rahmaninov: Simfonija št. 2 v e-molu.

Uprava za ceste OLO Ljubljana, okolica sporača, Cesta št. 1215, smer Črna vas-Podpeč se zaradi rekonstrukcije mostu v km 7,500 zapre za ves promet od ponedeljka dne 16. avgusta 1954 do preklica. - Promet se preusmeri na cesto št. 1216 Podpeč-Brezovica-Ljubljana ali na cesto št. 1207 Podpeč-Ig-Ljubljana.

INŽENIRJA KEMIJE

potrebuje takoj

MILOŠ MAMIČ

INDUSTRIJA STISNENIH PLINOV IN KMETIJSKIH IZDELKOV
Z E M U N
Radnička 1
4408

Uprava Mestne pilnarne v Ljubljani sporoča potrošnikom, da bo z dne 15. avgusta 1954 zaradi popravila glavnega pihovraha omejena oddaja plina.
Potrošniki naprošamo, da to upoštevajo in da ne urgirajo po nepotrebnem. Delo bo trajalo predvidoma do 15. septembra 1954.

Uprava za ceste LRS v soglasju s Državnim sekretariatom za notranje zadeve LRS objavlja: dne 16. avgusta 1954 se zapre cesta št. 1 Ljubljana-Zagreb, na odseku Ljubljana-Skofljica. Obojestranski promet se preusmeri na cesto III. reda Ljubljana (Karlovski most) - Ig - Skofljica in obratno. Zopora prometa velja do preklica.
Zapora ceste I. reda se izvrši zaradi rekonstrukcijskih del. Vse kolonistne ceste pa se opozarja na najdaljšo previdnost na obvojni cesti.

»FLEX« - »FLEX« - »FLEX« gre od ust do ust. Čisti idealno vse mase masti, olja, smole, znojia itd. Dobi se v vseh drogerijah.

UTRAGIN sport krema je odlična, specialna krema za sončenje. Zadržaj samo UTRAGIN sport krem.

Z dopisnim tečajem se hitro naučite peranta. Prvo tečajno pošlje proti plačilu 50 din. Zveza esperantistov, Ljubljana, Miklošičeva cesta 7.

VSEM TELEGRAFSKIM NAROČNIKOM!

Obveščamo vas, da je s 15. avgustom 1954 odprt neposreden promet s telegrafskimi naročniki FINSKE.
Zveza se bodo vzpostavljale preko mednarodne črne teleka centrala Zagreb s prijavo na številko 02051 na način, kakor je opisan na strani 14 imenika telegrafskih naročnikov FILIJ. Pristojbina za 3 minutno zvezo znaša 60 dinarjev.

Od 13. do 15. avgusta se bodo vršile med telegrafskimi naročniki polikonsne brezplačne zveze.
Informacije o telegrafskih naročnikih Finske dobite pri svoji avtomatski telegrafski centrali.

V kolikor želite nabaviti telegrafski imenik Finske, nam to pisмено sporočite.

Preklepljenjem vse žaljivke, ki sem jih dne 11. avgusta 1954 izrekel v prostorih Kmetijske restavracije proti tovarni Grška Stana, direktorju »PREŠKRB« v Poljanah kot nereseničen, ter se mu zahvaljujem, da je odstopil od tožbe.

RAZPIS SLUŽB

Kmetijsko gospodarstvo Zg. Savcnica sprejme takoj v službo inštruktorja za poljedelstvo in sadjarstvo. Pogoji: starejšega moškega s kmetijsko šolo nižjo ali srednjo. Stanovanje preskrbljeno. Nadalje sprejemne vestnega hlevarja. Pisemne ponudbe poslati na naslov KG Zg. Savcnica.

MARIBORSKE VESTI

Umetnostna galerija v Mariboru, Strossmayerjeva ul. Razstava slikarstva in kiparstva v Mariboru od leta 1918 do danes. Razstava je dnevno odprta od 9. do 16. ure v času od 8. do 29. avgusta. Prijave za skupinske obiske pošljite na telefon 23-48. Vodstvo po razstavi zagotavlja.

Na splošno željo podeželskega občinstva se preloži nedeljska predstava »Gorenjskega slavčaka« na 17. uro namesto 20. uro.
Člane Kluba kulturnih delavcev, ki so si iz kluba izposodili revije, prosimo, da jih takoj vrnejo, ker je stalnica od 16. avg. spet odprta (ob dopoldnevih).

Dežurna lekarna: Nedelja 15. avgusta: lekarna »Melje«, Meljska c. 2.

KINO:

PARTIZAN: Amer. film »Klovne«. UDARNIK: Amer. film »Vlomilec«. POBREŽJE: Amer. film »Spilone«. STUDENCI: Amer. film »Rdeče nebo nad Montano«.

SLOVENSKO

NARODNO GLEDALIŠČE
na Rotovškem trgu v Mariboru
Nedelja, 15. avgusta ob 20. uri: Verdi: »Traviata«.

Premrov in uslužbenka Antonija Po-

čar; uradnik Francišk Hribar in modistinja Izabela Trvd; učitelj Ivan Turk in učiteljica Marija Kovač; delavec Francišk Kermavner in delavka Danica Kovač; vodovodni inštalater Matija Rotar in kuharska pomočnica Vida Nose; delavce Alojzij Lani in delavka Nada Stigari; nameščenec Stanislav Kobal in gospodinja Ljudmila Likar; zobotekničar Franc Koblar in nameščenka Stanislava Stupica; učitelj Karel Kajfež in učiteljica Pavla Subic; študent Franc Geiger in učiteljica Erna Gerkman; industrijski tehnik Marjan Froce in knjigovodkinja Ema Janežič; strojni ključavničar Anton Perko in šivilja Ljubomira Jurina; precizni mehanik Peter Tonkili in trgovska pomočnica Ema Koprivec; kovač Alojzij Trček in gospodinja Ljudmila Dečman; godbenik LM Albert Karlin in delavka Katarina Sterna; delavce Vinko Kolmančič in kuharska pomočnica Agata Varga; avtomobilni Herman Mastnak in nameščenka Marija Rodič; uslužbenec Frano Janežič in učiteljica Jožefa Habijan.

DRŽAVNO PRVENSTVO V SKOKIH V VODO

HUDE BORBE

Včeraj dopoldne se je pričelo na kopališču »Ilirija« državno prvenstvo v skokih v vodo za člane in članice. Dopoldanski spored je obsegal obvezne skoke za člane z 10 m in članice s trimetrake deske. Nastopilo je 13 tekmovalcev iz treh klubov: Naprijed (Zgb), Ilirija (Lj) in ZPK Ljubljana.

Rezultati: Članice - deska 3 m: 1. Branka Rubinič (Lj) 47,16. 2. Blanka Ibrics (Np) 41,73. 3. Tea Brkič (Np) 39,05. Nastopilo je 6 tekmovalk.

Člani - stolp 10 m: 1. Jože Dobrin (Lj) 70,28. 2. Werner Starich (Np) 65,97. 3. Janko Ambroz (Lj) 44,58.

Dopoldne se je tekmovaljeval s poljubnimi skoki. Vrstni red tekmovalcev se po tej točki ni skoraj nič izpremenil. Branka Rubinič in Jože Dobrin sta osvojila prvi mesti z dokajšnjim naskokom. Rubiničeva je dosegla 9 točk, Dobrin pa kar za 20 točk prednjači pred svojimi konkurenti.

Končni vrstni red: Članice - deska 3 m: Branka Rubinič (Lj) 101,18. 2. Blanka Ibrics (Np) 82,52. 3. Tea Brkič (Np) 78,41. 4. Biba Tutta (Lj) 77,54. 5. Nevenka Keber (Lj) 58,45. Člani - stolp 10 m: 1. Jože Dobrin (Lj) 139,53. 2. Werner Starich (Np) 98,74. 3. Janko Ambroz (Lj) 92,94. 4. Stjepan Krat (Np) 78,75. 5. Drago Schmidt (Np) 77,45.

V moštvenem tekmovalju se je bila ostra borba za prvo mesto med ljubljanskimi Ilirijo in Naprijedom iz Zagreba. Po današnjem tekmovalju vodi Ilirija z 489,61 pred Naprijedom, ki je nabral 465,63 ter Ljubljano s 101,18.

Jutri se tekmovaljeval nadaljuje s skoki z deske za člane, ter s stolpa za članice.

TENIS

Turnir mest

Maribor, 13. avgusta. V okviru prireditve »Mariborskega tedna« se je pričel v Mariboru turnir mest v tenisu. Sodelujejo reprezentance Ljubljane, Beograda, Zagreba in Ljubljane, brskone pa bo pripisala še ekipa iz Graca. Ekipa nastopajo z dvema tekmovalcema, ki igrajo po Davis cup sistemu in vsak s vankim. V prvi tekmi sta se pomerili reprezentanci Ljubljane in Maribora. Veliko presenečenje je pripravi Mariborčan Slana, ki je premagal repulistiškega prvaka Cebularja z rezultatom 6:2, 7:5. V drugi igri je bila uspešna Ljubljana. Skula je gladko premagala Beograda 6:1, 6:2. Igra dvojice v času poročanja še traja. Tekmovalje se bo jutri nadaljevalo.

S A H

Stupica novi prvak?

Zuče, 14. avg. V nadijevanju finalnega turnirja osmerice najboljših slovenskih mladincev so bili doseženi ti rezultati:

Crepinčič: Drakster prek. Perdan: Škerlj 1:0. Tomšič: Mavrič prek. Studnička: Stupica 0:1. Prekinjena partija Škerlj: Tomšič je bila dana remi.

Pred zadnjim kolom je stanje naslednje: Stupica 5, Perdan 3,5, Crepinčič 3 (1), Studnička 3, Drakster 2,5 (1), Tomšič 2 (1), Škerlj 2, Mavrič 1 (1).

Skopje - Grosek: Marič 1:0. Puc: Karaklajić remi. Segur: Subari: 1:0. Vuković: Martinović remi. Udvar: 1:0. Ivkov: 0:1. Božić: Damjanović 1:0. Subotić: Čokorović remi. Soli: 1:0. Hočevar: 0:1. Čokorović: 1:0. Po XI. kolu vodi Puc z 8,5 točkami pred Ivkovim 7 (1), Karaklajićem in Vukovićem 7 itd.

Trstenik - Djurašević: Kozomara 1:0. Guzelj: Trajković 0:1. Kržišnik: Majstorović remi. Sokolov: Nikolič 1:0. Andjelković: Todorović remi. Udovič: Bertok 1:0. Dime: Vošpernik-Jerman prek. - Na lestvi vodita Bertok in Trajković 7, sledi Djurašević 6,5 (1), Bidev 6 (2) Vošpernik 6 (1) itd.

Sarajevo - Andrić: Vuletić 0:1. Petek: Nikolaić 0:1. Šiška: Bogdanović 1:0. Vukčević: Bulat remi. Jovčič: Matulović remi. Gojak: Tot remi. - Prekinjena sta partiji Longier: Smede, roval in Carev: Ivkić. - Na lestvi vodi Nikolič z 8 točkami, sledi pa mu Smederevac 7,5 (1), Matulović 7,5. Longier 7 (1), Bogdanović 6,5 itd.

Brodogradilišče »LOSINJ« - Mali Lošinj

RAZPISUJE

NATEČAJ
ZA INDUSTRIJSKEGA
KNJIGOVODJO-BILANCISTA

Z NAJMANJ 5 LETI SLUŽBE

PLAČA PO POGODBI - STANOVANJE ZAGOTOVLJENO

KINEMATOGRAFI PREDVAJAJO

KINO »UNION«

Ameriški film

»Daleč od večnosti«

Tednik. - Predstave ob 18, 18 in 20. Ob 10 matineja istega filma. - Prodaja vstopnic od 9 do 11 ter od 15 dalje.

LETNI KINO »BEZIGRAU«

Angleški barvni film

»Važno se je imenovati Ernest«

Tednik - Predstava ob 20.30 - Prodaja vstopnic uro pred pričetkom predstave.

toku. Predstavi ob 18 in 20. V primeru slabega vremena tudi ob 18. Dopoldne ob 10 matineja po znižanih cenah. - »PLAVZE«: angl. film »V senci sovražstva«. Predstavi ob 18 in 20. V primeru slabega vremena tudi ob 18. Dopoldne ob 10 matineja po znižanih cenah. LET. KINO »SVOBODA«: ameriški film »Margit«. Predstava ob 20.30.

KOROSKA BELA: ameriški barvni film »Dvoboj pri Srebrnem potoku«. Predstava ob 19.

CELJE »UNION«: ameriški film »Sestrina Rahela«. Predstave ob 18, 18 in 20. - »DOM«: ameriški film »Kapitan Kidd«. Predstavi ob 18, 18 in 18.15. - »LETNI KINO«: amer. film »Kapitan Kidd«. Predstava ob 20.15.

KRANJ »STORZIČ«: ameriški film »Odpeljane«. Ob 10 matineja »Deca Evrope«. LETNI KINO PARTIZAN: švicarski film »Deca Evrope«. Predstava ob 20. - »SVOBODA«: švicarski film »Deca Evrope«. Predstave ob 15, 17 in 18.

PTUJ: angleški barvni film »Henrik V«. Brez tednika.

KINO »TRIGLAV«

Angleški barvni film

»Važno se je imenovati Ernest«

Tednik - Klastična komedija z glavnimi igralci Michaelom Redgraveom in Joan Greenwood - Predstavi ob 18 in 20. Prodaja vstopnic od 17 dalje.

KINO »ŠIŠKA«

Angleški film

»Zadnji Trentov slučaj«

V glavnih vlogah: Orson Welles in Margaret Lockwood - Predstave ob 16, 18 in 20 - Prodaja vstopnic od 15 dalje.

»TELEKOMUNIKACIJE«

INDUSTRIJSKO PODJETJE ZA ELEKTROZVEZE
LJUBLJANA, Pržanj 42, poštni predal 378

sprejme v službo:

elektroinženirje in tehnike

s prakso, predvsem na področju šibkega toka za proizvodnjo visokofrekvenčnih naprav,

tehnike konstrukterje,

rezkalce, brusilce in strugarje.

PONUDBE POSLJITE NA GORNJI NASLOV.

RAZGLAS

CARINARNICA V ZAGREBU
Vodovodna 20a

bo 25. avgusta 1954 javno prodajala obrabljene avtomobile znamke:

1. »BUICK« limuzina, 8-cilindrska, poškodovani zobniki v gonilu, začetna cena 2.500.000 din
2. »CHEVROLET« limuzina, 6-cilindrska, neznatno poškodovana električna naprava, začetna cena 1.600.000 din
3. »STUDEBACKER« limuzina, 8-cilindrska, razdrta, začetna cena 400.000 din
4. »FIAT« limuzina, 6-cilindrska, v sestavnih delih, začetna cena 80.000 din

Pravico do nakupa imajo vse pravne in fizične osebe, pooblaščenice za trgovino z blagom, ki je napredaj, dalje državne ustanove ter gospodarske in družbene organizacije. Avtomobili so na ogled od 20. avgusta 1954 do dneva prodaje. Plača se z barinarim čekom.

Carinarnica Zagreb št. 4266-54.

1663

DROBNI OGLASI

DELO ISČE

STROJEPIŠKA isče primerno zaposlitev. Naslov v ogl. odd. Ljudske pravice-Borbe. 3034.

BLAGAJNICA isče službo. Naslov v oglasnem oddelku Ljudske pravice-Borbe. 3035.

LESNI MANIPULANT isče primerno zaposlitev. Naslov v ogl. oddelku Ljudske pravice-Borbe. 3036.

KMETIJSKI TEHNIK isče primerno službo. Naslov v ogl. odd. Ljudske pravice-Borbe. 3037.

AVTOMEHANIČAR isče službo. Naslov v ogl. odd. Ljudske pravice-Borbe. 3038.

MLAJŠA KNJIGOVODKINJA isče primerno zaposlitev. Naslov v ogl. odd. Ljudske pravice-Borbe. 3040.

NAMESČENKA isče službo. Naslov v oglasnem oddelku Ljudske pravice-Borbe. 3041.

MODISTKA isče službo. Naslov v ogl. odd. Ljudske pravice-Borbe. 3042.

SOBARICA isče primerno zaposlitev. Naslov v ogl. oddelku Ljudske pravice-Borbe. 3043.

TRGOVSKA POMOČNICA isče službo. Naslov v ogl. odd. Ljudske pravice-Borbe. 3044.

NAMESČENKA isče zaposlitev. Naslov v ogl. odd. Ljudske pravice-Borbe. 3045.

CEVLJAR isče službo. Naslov v ogl. odd. Ljudske pravice-Borbe. 3046.

KNJIGOVODKINJA — mlajša — isče primerno zaposlitev. Naslov v ogl. odd. Ljudske pravice-Borbe. 3047.

KNJIGOVODKINJA (mlajša moč) isče zaposlitev. Naslov v ogl. oddelku Ljudske pravice-Borbe. 3048.

ZOBNA ASISTENTKA isče službo. Naslov v ogl. odd. Ljudske pravice-Borbe. 3049.

DVA TAPETNIKA isče zaposlitev. Naslov v ogl. odd. Ljudske pravice-Borbe. 3050.

PEKOVSKI POMOČNIK isče službo. Naslov v ogl. odd. Ljudske pravice-Borbe. 3051.

TEKSTILNI TEHNIK, ženska, isče službo. Najraje v bližini Celja. Naslov v ogl. odd. Ljudske pravice-Borbe. 3052.

VEČ ČEVLJARIŠKIH POMOČNIKOV isče zaposlitev. Zaposlili bi se tudi v industriji obutve. Naslov v ogl. odd. Ljudske pravice-Borbe. 3053.

SAMOSTOJEN AVTOMEHANIČAR isče zaposlitev. Naslov v ogl. odd. Ljudske pravice-Borbe. 3054.

SOFER, sposoben, isče službo, najraje v lesni industriji. Naslov v ogl. odd. Ljudske pravice-Borbe. 3055.

ISČEMO več gospodinjstev pomočnic z znanjem kuhe. Predpogoji pošte, starejša, samica. Naslov v ogl. odd. Ljudske pravice-Borbe. 3056.

GRADBENO PODJETJE V CELJU isče 40 delavcev za celoletno zaposlitev. Stanovanje v barakah. Naslov v ogl. odd. Ljudske pravice-Borbe. 3057.

ABSOLVENT srednje gostinske šole v Ljubljani, star 26 let, neporočen, želi menjati službo, mesto s 1. septembrom. Delal bi tudi v komercialni stroki. Naslov v ogl. odd. Ljudske pravice-Borbe. 3108.

MATERIALNI KNJIGOVODJA želi spremeniti službo v Celju ali okolici. Naslov v ogl. odd. Ljudske pravice-Borbe. 3140.

DELO DOBI

ISČEMO 10 delavcev za stano zaposlitev v lesno industrijskem podjetju v Celju. Predpogoji odslužen vojaški rok. Naslov v ogl. odd. Ljudske pravice-Borbe. 3131.

ISČEMO za enomesečno zaposlitev 10 do 15 žensk za čiščenje pri javnih nasadih in napravah. Naslov v ogl. odd. Ljudske pravice-Borbe. 3132.

GRADBENO DELOVODJA dobi zaposlitev takoj v Celju. Naslov v ogl. odd. Ljudske pravice-Borbe. 3145.

KLJUČAVNIČAR, ki obvlada tudi elektrovarjenje, dobi zaposlitev v Celju. Naslov v ogl. odd. Ljudske pravice-Borbe. 3146.

STANOVANJA

POCENI DVOSOBNO STANOVANJE v centru Ljubljane zamenjam za večje dvosobno v centru. Ponudbe pod »Kopalnica«.

DVOSOBNO STANOVANJE v centru Ljubljane — Stari trg, zamenjam za trisobno ali dvosobno s kabineto, prav tako v centru. Šega, Stari trg 3/1, 3122.

ZAMENJAM večje trisobno stanovanje, prtilično, v centru, ena soba oddana, za manjše dvosobno v centru Ljubljane. Ponudbe na ogl. odd. pod šifro »Zamenjava«. 3121.

HIŠO, staro, z vrtno, za Bežigradom, prodam. Naslov v oglasnem oddelku. 3120.

MENJAM sončno, enosobno, poceni stanovanje v centru za večje, tudi v centru. Naslov v oglasnem oddelku. 3119.

ZAMENJAM lepo sončno stanovanje z vrtno v Polju (3 minute od postaje) za enosobno v Ljubljani. Ponudbe poslati na upravo lista »pod »Mirno«. 3116.

ZAMENJAM ne daleč od Ljubljane trisobno stanovanje za eno ali dvosobno kjer koli v Ljubljani.

ZAMENJAM enosobno stanovanje v Kolodvorski ul. 34 s komfortnim, enosobnim ali dvosobnim. Dotičnemu plačam enoletno najemnino. Ponudbe pod šifro »Ugodnost«. 3129.

OPREMLJENO SOBO isčem za takoj. Ponudbe na oglasni oddelku pod »Starejša — mirna«. 2676.

ENOSOBNO STANOVANJE zamenjam za dvosobno v centru, Tabor, Poljanska c. Moste, Naslov: Urbanija, Savska 9/12, 3128.

VISOKO NAGRADO — dve krásni sobi s pritlikinami zamenjam za dvosobno stanovanje. Ponudbe pod »September« na ogl. odd. 3133.

2 STANOVANJSKO HIŠO v Celju prodam. Vseživjo takoj. Naslov v Podružnici Celje.

ENODRUŽINSKO HIŠO v Ljubljani zamenjam za enako na Jadranu ali prodam proti vseživju v kupčevu stanovanje. Ponudbe pod »Vrt« na oglasni oddelku.

TRISOBNO STANOVANJE (komfortno) zamenjam Major. Mitrovič v Kranju za dvosobno stanovanje v Ljubljani. Natančnejši podatki v podružnici Ljudske pravice-Borbe, Kranj, Titov trg 22, 3151.

DOBER STUDENT TEHNIKE isče samsko prazno sobo: za nagrado 1 kub. meter drv. Interesenti naj se zglasijo na podružnico Ljudske pravice-Borbe, Titov trg 22, Kranj, 3153.

PRODAM

MOŠKO OBLEKO, skoraj novo, temno, predvojno blago, za manjšo postavu, ženski črn plašč, blago za širi kapne in garnituro za otr. voziček poceni prodam. Naslov v ogl. oddelku. Vprašati vsak dan do 12 ure. 3118.

PRODAMO: zlato zapetnico, lepo stensko uro, 2 bela plašča 2 do 3 leta, otroško stajlico, zimsko črno suknjo. Lavtizar, Poljanska 47, 3155.

POCENI PRODAM rabljeno moško obleko, zimsko suknjo, ženski kostim in nove moške škornje in čevlje št. 42. Ogled od 13. do 15. ure. Aljaževa 25/1, 3153.

PRODAM nov ročni voziček, Voz je last Mandeljc Antona. Polze se pri Prevodnik Marjanu, kovaču, Spodnja Bistrica 16, p. Duple, 3117.

LEP SPORTNI VOZIČEK, prešit, v odličnem stanju, poceni prodam. Fister, Priateljstva 1, prtil. 3156.

OTROŠKI VOZIČEK, kombiniran, in otroško košaro prodam. Hotevar, Krakovska ulica 27, 3154.

ZENSKI ZIMSKI PLAŠČ, črn, dobro ohranjen, prodam za 4000 din. — J. D., Ljubljana, Cesta v Rožno dolino 20/1 levo, 3136.

ROČNI VOZ (cilzo), dobro ohranjen, prodam. Eyprova, ulica 3, Ljubljana, 3135.

STARO MOŠKO KOLO, foto aparat, box kamera 5x4 s torbico in razne znamke poceni prodam. — Dolenc Franc, Jana Husa 23, Kodeljevo, 3134.

TEMNOMODER PLAŠČ, plišast, volnen, in kostim ugodno prodam. Naslov ogl. odd. »Borbe«. 3130.

PRODAM TROBENTO JAZZ, »Majestic«, kompletno violino 7/8, harmoniko »Galanti«, 120 basov, Golobčič, Titova 169.

REZERVNE DELE za DKW avto in menjalnik za »Olympio« na štiri brzine, prodam — Ogled: Pokopalska ul. 23 od ponedeljka dalje. 3109.

PRODAM kompletno slovensko narodno nošo z zlatino, uhani in zaponko. Zajc Ivica, Titova 169, Ljubljana. Ogled v nedeljo od 12. do 3. ure. 3123.

RADIO znamke »Tefag«, štiricevni (2 jednaki), mali format, ugodno prodam. Vprašati na šolo Kom-pole, p. Store. 2127.

RADIO APARAT, znamke »Graetz«, ugodno prodam. Zupancič, Slomškova 5/1, 3126.

SPALNICO iz mehkega lesa, s komadov, in otroško harmoniko poceni prodam. Naslov v upravi lista. 3125.

ZEMLJIŠČE v okolici Ljubljane na prodaj. Naslov v upravi LP-Borbe. 3095.

KUPIM

KLAVIR ali dobro ohranjen harmonij kupim. Ponudbe na naslov: Nižja gimnazija, Krka pri Stični. 3150.

3 KOM. ELEKTROMOTORJEV kupim za istosmerni tok od 10 do 12 KS, ali 1 kom. agregat 3 Volt in 300 do 500 Amp. ter 3 agregata 6 Volt in 200 Amp. Ponudbe na »Telekomunikacije«, Ljubljana — Pržanj.

KUPIM KNJIGO: Dr. Lavo Čermelj, Kozmografija za višje razrede sred. šol Ljubljana 1934. Naslov: Sore Anica, Celje, Kersnikova 9, 3149.

RAZNO

VSA FOTOGRAFSKA DELA izdelujemo hitro in solidno. Slike za legitimacije, portreti, povelja, anaterska dela in pokrajinske fotografije. — Foto Zetja Jože, Jesenice, Gorenjsko, 3124.

SPREJEMAM v POUK nemškega jezika (kot honorar), ostalo po dogovoru. Interesenti naj se zglasijo v podružnici Ljudske pravice-Borbe, Kranj, Titov trg 22, 3152.

NAJVEČJI PRIJATELJ

NAŠIH SKRBNIH

GOSPODINJ:

»PERION«

pralni prašek!

Več strojnih ključavničarjev, stavnih ključavničarjev in avtoličarja

sprejme »KEM«, kovinsko, elektro in mehanično podjetje v Radovljici

UPRAVA INDUSTRIJSKE ŠOLE LITOSTROJ

obvešča vse mladince, kateri so se vpisali v I. letnik naše šole za šolsko leto 1954—55, da bomo vse pisмено obvestili

o vseh podrobnostih

glede sprejemnega izpita in prihoda v šolo v dneh od 1. do 5. septembra 1954

OPEKARNA

RIBNICA NA DOLENJSKEM

sprejme 15. septembra

finančnega knjigovodjo

Zaželeno je daljša praksa.

Plača po tarifnem pravilniku, ostalo po dogovoru

Obveščamo podjetja, zadrage in ustanove, da zopet sprejemamo v generalno popravilo vozila vseh vrst.

Popravila izvršujemo hitro, kvalitetno in poceni.

AVTOPODJETJE »SLAVNIK« — KOPER

TAKOJ PRODAMO:

2 bakrena vakuum aparata, primerna za vkuhanje marmelade, sadne čežane, paradižnikov — brezhibna, zmogljivosti 1000 kilogramov;

2 kovinski cisterni po 100 ton;

1 brezhiben stroj za pranje sliv;

1 vodno vakuum črpalko 6 m³/uro;

več centrifugalnih črpalk, elektromotorjev in drugih naprav.

TOVARNA ZA PREDELAVO KMETIJSKIH PRIDELKOV »BUDIMKA« — POŽEGA

4395

ELEKTRO-SEŽANA

Sežana

sprejme večje število kvalificiranih

elektromonterjev

Interesenti naj se zglasijo pisмено ali osebno v upravi ELEKTRO-SEŽANA — SEŽANA, telefon št. 13.

TOVARNA PARNIH KOTLOV, ZAGREB, ŽITNJAK

Telefon št. 25-475

potrebuje

1 akviziterja

za komercialno tehnično obdelavo trga. V poštev pride strojni inženir ali starejši tehnik, ki pozna tudi komercialno stroko

2 šamoterja

samostojna z daljšo prakso za samostojno delo po osnutkih in

2 šamoterja

za delo pod nadzorstvom

Nastop takoj. Ponudbe pisмено ali osebno na gornji naslov.

1677

»TELEKOMUNIKACIJE«

industrijsko podjetje za elektrovezve

LJUBLJANA, Pržanj 24, poštni predal 376

razpisuje mesto

glavnega računovodje

POGOJI:

1. diplomiran ekonomist z nekajletno prakso v računovodstvu;
2. absolvent Trgovske akademije — Ekonomske srednje šole z večletno računovodsko prakso;
3. zaželeno je praksa v predelovalni industriji kovinske ali elektro stroke.

Osebe ali pisмене ponudbe z referencami pošljite na gornji naslov.

Zavod za geološke raziskave ter proučevanje gradbenega materiala in tal — Sarajevo, Omladinska 3

POTREBUJE TAKOJ:

2 rudarska inženirja

z najmanj 2-letno obratno prakso za nadzorstvo nad rudarskimi raziskovalnimi deli

5 rudarskih poslovodij

s končano rudarsko šolo za upravnike rudarskih raziskovalnih obratov na terenu

1 rudarskega merilca

z najmanj 3-letno prakso v merilstvu

5 izkušenih vrtnih mojstrov

za garniture za plitva vrtnja

Plačilni pogoji dobri, plača po uredbi, dodatna plača in terenska doklada. Za rudarske inženirje je zaželeno, da so samci, ker lahko zagotovimo družinsko stanovanje v Sarajevu šele v januarju 1955.

TEHNIČNA TRGOVINA

»BEOGRAD«

BEOGRAD, Jevrejska 32

TELEF.: komercialno 26-491, 23-398, 20-203 — uvoz-izvoz: 23-664 — računovodstvo 27-339

»BEOGRAD«, tehnična trgovina, ima na zalogi za potrebe industrijskih, gradbenih

in ostalih podjetij vse vrste gonilnih strojev za obdelavo kovin in lesa, in sicer:

stružnice za obdelavo kovin v dolžini 600, 750 in 1500 mm, proizvodnje tovarne

»Potisje« Ada in livarne železa ter tempera, Kikinda, šepinge za obdelavo kovin z maksimalnim obratom 500 mm, proizvod livarne železa Kikinda

namizne in stabilne brzohodne vrtnalne stroje od 6 do 20 mm, proizvod tovarne »Potisje« Ada, livarne železa Kikinda in »Prvomajske«, Zagreb,

električne brusilke, namizne in stabilne, stroje za zvijanje pločevine in dele zanje. Naštete stroje dobavljamo takoj iz skladišča, in sicer izključno po tovarniških cenah. Stroji so odlične kakovosti, požene jih tovarniški strokovnjak.

Gonilne stroje za les, 500 mm, z dolžino mize 2500 mm, precizne cirkularke z elektromotorjem,

glodalke — rezkalnike, presek strani za glodala 20—50 mm, z elektromotorjem, kombinirane mizarske stroje na načelu stružnice, po kupčevi želji pa se lahko dodela

vrtnalni stroj, glodalke in cirkularke, vrtnalni stroj za les z globino vrtnanja do 120 mm,

tračne žage z višino rezanja do 420 mm, ročne cirkularke, kakor tudi ročne verižne glodalke, dobavljamo v najkrajših rokih in iz skladišča.

Stroje je izdelala naša znana tovarna »Bratstvo« iz Zagreba.

Razen navedenih strojev imamo na razpolago popolno izbiro centrifugalnih črpalk z električnim in bencinskim motorjem, posebej bencinske motorje po 50—60 KS.

Prodajamo izključno po tovarniških cenah.

»BEOGRAD«, tehnična trgovina, je za potrebe inštalaterskih podjetij priskrbeli

ves potrebni material, zlasti pa: vse dimenzije črnih, pocinkanih in litih cevi za vodovod in kanalizacijo, vse sanitarne potrebščine: kadi, umivalnike, naprave za pomivanje posode, kopalniške kotle ter vse izolacijske potrebščine in armature.

»BEOGRAD«, tehnična trgovina, ima odlično sortirano skladišče z orodjem in

priborom iz domače proizvodnje in uvoza, z gradbenimi okovi, vsemi vrstami vijakov in žebeljev.

Naš oddelek elektromateriala ima na skladišču elektromotorje vseh jakosti, transformatorje, linijske razvodnike, oljne in suhe sklopke, kakor tudi vse ostali inštalacijski material.

Zarnice vseh jakosti, proizvodnje »TEŽ«, Zagreb, dobavljamo franko kupčeva postaja, po tovarniški ceni s 4% rabata.

Fluorescenčne žarnice za notranjo in zunanjo razsvetljavo dobavljamo takoj.

»BEOGRAD«, tehnična trgovina, je registrirana kot uvozno-izvozno podjetje za

stroje, orodje in električne naprave in postreže vam z najugodnejšimi pogoji.

VPISOVANJE ŠTUDENTOV NA BEOGRAJSKO UNIVERZO ZA LETO 1954/55

VPISOVANJE NOVIH ŠTUDENTOV NA VSE FAKULTETE BEOGRAJSKE UNIVERZE (filozofske, pravne, prirodoslovno-matematične, kmetijske, gozdarske, veterinarske, ekonomske, gradbene, strojne, elektrotehnične, arhitektonske, tehnološke, geološke, rudarske, medicinske, farmaceutične, stomatološke, kmetijske v Novem Sadu in filozofske v Novem Sadu) BO OD 5. DO 15. SEPTEMBRA 1954.

PRAVICO DO VPISA NA VSE FAKULTETE IMAJO vsi državljani Jugoslavije, ki so končali šolo za splošno izobrazbo (gimnazijo) z opravljenim vsaj enim tečajnim izpitom (matur), kakor tudi državljani, ki so končali srednjo šolo ali učiteljske, v kateri je šolanje trajalo štiri leta, oziroma skupaj s šolanjem v srednji šoli za splošno izobrazbo osem let, in sicer samo na ustrezne fakultete oziroma skupine in s pogoji iz odloka Zveznega izvršnega sveta o vpisu absolventov srednjih šol na fakultete (»Uradni list FLRJ« št. 29/54).

ZA VPIS NA FAKULTETO JE TREBA PREDLOŽITI:

a) prijavnico v dveh izvodih (študentje, katerih republiška pripadnost je zunaj LR Srbije, v 5 izvodih), od teh eden taksiran s 30 din državne takse; — b) originalno spravečo o višjem tečajnem izpitu oziroma o opravljenem izpitu na srednji strokovni šoli; — c) izvešček iz matičnih rojstnih knjig; — d) kratak življenjepis; — e) indeks in dijaški list s prilepljenimi fotografijami dijakov na ustreznem mestu; tretjo fotografijo prilepiti na taksirano prijavnico.

RAZEN TEGA plačajo redni študentje ob vpisu v gotovini 205 din za zdravstveno podporno združenje študentov beograjske univerze, izredni pa predložijo potrdilo o zaposlitvi, taksirano s 100 din državne takse.

NAPOSLED, študentje, ki jim je potrebno potrdilo o vpisu na fakulteto (za otroške doklade, odgovoril vojaškega roka v JLA itd.) morajo vložiti posebne prošnje za to potrdilo, študentje, katerih stalno bivališče je zunaj sedeža univerze oziroma fakultete in ki žele dobiti objavo za znižano voznino, naj predložijo še potrdila pristojnega občinskega odbora o stalnem bivališču. Študentje, ki reflektirajo na štipendijo, predložijo še potrdilo o dohodkih svojih staršev.

ŠTUDENTOM PRIPOROČAMO, naj originalne dokumente, ki jih ob vpisu izroče fakultetam, poprej prepišejo in dajo potrditi pristojni oblasti za svoje druge potrebe, ker ostanejo oddani originalni dokumenti v njihovih spisih do konca študij.

PODROBNEJŠA OBVESTILA DAJEJO FAKULTETE.

IZ REKTORATA BEOGRAJSKE UNIVERZE
10. avgusta 1954

4405

KLINIKA ZA DERMATOLOGIJO IN VENEROLOGIJO V LJUBLJANI

razpisuje

dve mesti za bolničarke

Prošnje je treba dostaviti predstojništvu klinike.

Komisija za razpis direktorskih mest pri OLO Slovenj Gradec razpisuje

mesto direktorja elektrarne Vuzenica

Pogoj: fakultetna izobrazba elektroinženirja in večletna praksa.

Plača po tarifnem pravilniku. Stanovanje zagotovljeno. Prošnje z opisom dosedanjih služb, dokazili o izobrazbi in praksi ter kratkim življenjepisom je treba poslati na Okrajni ljudski odbor Slovenj Gradec do 31. avgusta 1954.

GINEKOLOŠKO-PORODNIŠKA KLINIKA V LJUBLJANI

razpisuje

dve mesti za zdravnike

ki se želijo specializirati iz ginekologije in porodništva. Prošnje je treba dostaviti predstojništvu klinike.

Oglašujte v »Ljudski pravici-Borbi«

TRIJE tovariši

E. M. REMARQUE

ROMAN 151

Sanitejec je pripravil nosilnico in potegnil žarnico izpod stropa. Zdravnik je vzel instrumente in vtaknil pinceto v rano. Prvo kroglo je našel hitro; tičala ni posebno globoko. Drugo pa je moral izrezati. Gumijasto rokavico je potegnil do komolca ter segel po sponkah in nožu. Köster je hitro stopil k nosilnici in zastil se zmeraj odprte Gottfriedove oči. Jaz sem se obrnil proč, ko sem zaslišal rahlo škrtanje noža. Že sem hotel priskočiti in pahniti zdravniku proč, ker se mi je zdelo, kot da je Gottfried samo onesveščen in da ga zdravnik šele zdaj ubija — toda potem sem se spet zavedel, da je res že mrtev. Videli smo dovolj mrličev, da sem to lahko vedel.

»Tu je,« je dejal zdravnik in se vzravnal. Obrisal je kroglo in jo izročil uradniku.

»Obe sta popolnoma enaki. Iz istega revolverja, kajne?«

Köster se je sklonil naprej in natanko ogledoval drobni, motno lesketajoči se krogli, ki sta se trkljali po uradnikovi dlani sem ter tja. »Da,« je pritrdil.

Uradnik ju je zaval v papir in spravil v žep.

»To pravzaprav ni dovoljeno,« je rekel potem, »toda če ga hočeta odpeljati domov, — saj je pojasnjeno, kajne, gospod doktor?«

TOVARNA DUŠIKA RUŠE

razpisuje mesto

obratnega splošnega zdravnika za tovarno

KOMFORTNO DRUŽINSKO STANOVANJE TAKOJ
NA RAZPOLAGO!

PLAČA PO DOGOVORU!

RUDNIK RJAVEGA PREMOGA ZABUKOVCA

razpisuje natečaj za

rudarskega inženirja

z najmanj 5-letno prakso, predvsem v metanski jami,

elektrotehnika

z nekoliko prakse

Interesenti naj pošljejo ponudbe z opisom dosedanjega službovanja in osebne podatke na tajništvo podjetja do 31. avgusta 1954. Plača po tarifnem pravilniku.

Komisija za razpis direktorskih mest pri OLO Slovenj Gradec razpisuje

mesto direktorja

Koroškega gozdarskega podjetja
v Slovenjem Gradcu

Pogoj: gozdarski inženir in praksa.

Plača po tarifnem pravilniku.

Prošnje z opisom dosedanjih služb, dokazili o izobrazbi in praksi ter kratkim življenjepisom je treba poslati na Okrajni ljudski odbor Slovenj Gradec do 31. avgusta 1954.

KUPIMO:

križno navijalni stroj
votkovni navijalni stroj
merilno navijalni stroj za bombažne tkanine

Ponudbe poslati: TEKSTILNA TOVARNA, AJDOVSCINA

Finančni knjigovodja

dobi zaposlitev v proizvodnem podjetju.

Nastop službe takoj ali po dogovoru. — Plača po tarifnem pravilniku. — Ponudbe pošljite na naslov:

KEMIČNA TOVARNA — DOMŽALE

I. JAVNA LICITACIJA

VOJNA POŠTA 7250/27 ZAGREB bo imela v svojih prostorih I. javno licitacijo, in sicer:

1. Čakovec, LRH, stanovanjska hiša

na dan 6. IX. 1954 ob 9. uri — Predračunska vsota 18.000.000.

Rok dograditve 15. VII. 1955 (do 31. XII. 1954 I.-IV. faza). Elaborate lahko dobite na pismeno zahtevo podjetja preko pooblaščenca, in sicer v Zagrebu, Stančičeva ul. 6, soba 54, kjer lahko dobite tudi vse ostale informacije v zvezi s to licitacijo. — Pravico do licitacije imajo vsa registrirana gradbena podjetja. Vsako podjetje, ki se udeleži licitacije, ostane v obveznosti nasproti investitorju 20 dni. Iz pisarne V. P. 7250/27, Zagreb

1627

Vodnoinštalatersko podjetje - Maribor

Koroška cesta 31. telefon 28-64

Izvršuje: gradnje vodovodov in montažo črpalnih naprav za pitno in industrijsko vodo

Gradi: moderne sušilnice za lesne industrije, tekstilne tovarne, za sadje in povrtnino.

Izdeluje: naprave za omeščanje napajalne vode za parne kotle, vse vrste namakalnih naprav za povrtnino in lepotečne nasade, za sadovnjake, razsadnike in vinograde. Izvršuje vsa remontna dela, popravila in montaže vodno turbinskih naprav. Gradi in montira moderne sanitarne naprave za industrijo, podjetja, ekonomije, državna posestva, obdelovalne zadruge itd. Izdeluje vsa stavbna in galanterijska kleparska dela, pnevmatične transportne naprave in vse vrste ventilacij. Izvršuje vse vrste izolacijskih del.

VOJNO GRADBENO PODJETJE »PRIMORJE« REKA, ZADRSKA ULICA 1

potrebuje:

2 gradbena inženirja za Pulj,
2 starejša tehnika za Pulj,
večje število tesarjev in zidarjev

za svoja gradbišča.

Plača in terenska doklada po tarifnem pravilniku.

Kupujemo betonsko jeklo

Ø 25 mm tona 25 in Ø 36 mm tona 37.

Plačamo po pogodbi.

1675

**SAMO BELINA?
NI DOVOLJ!**

Mnogim ljudem izpadajo dobri, beli, močni zobje zaradi bolnih dlesni.

**KLOROFIL IN
NATRIUM
LAURIL SULFAT**

smatra moderna zobna medicina za zelo uspešna antibakterična sredstva.

**ZARADI BOLNIH
DLENNI**

Hygiea s klorofilom ohranja zobe ne samo bele, temveč jih tudi ščiti s tem, da preprečuje infekcije dlesni. Zato nudi Hygiea s klorofilom dvojno korist. Medicinska zobna pasta

HYGIEA

Zdravnik je prikimal. »Saj ste tudi sodni zdravnik,« je nadaljeval uradnik, »torej — kakor hočeta — morata samo — lahko bi se zgodilo, da bi jutri prišla še ena komisija...«

»Vem,« je rekel Köster. »Vse pustiva natanko tako kakor je zdaj.«

Policijska uradnika sta odšla.

Zdravnik je spet pokrtil in zalepil Gottfriedovi rani. »Kako pa hočeta to napraviti?« je vprašal. »Nosilnico lahko vzameta s seboj. Zadostuje, da jo jutri pošljeta nazaj.«

»Da, hvala,« je dejal Köster. »Pojdiva, Robby.«

»Lahko vama pomagam,« je rekel sanitejec.

Odkimal sem z glavo. »Bova že sama opravila.«

Dvignila sva nosilnico, jo odnesla iz sobe in položila na oba leva sedeža, s katerih sva pobesila naslanjaji, da sta bili ravni. Sanitejec in zdravnik sta prišla pred hišo in gledala, kako sva polagala nosilnico v avto. Pokrila sva Gottfrieda z njegovim plaščem in ga odpeljala. Cez nekaj časa se je obrnil Köster k meni. »Vozila bova še enkrat po tisti cesti. To sem storil že prej. Toda bilo je še pre zgodaj. Morda so zdaj že na poti.«

Počasi je jelo snežiti. Köster je šofiral avto malone neslišno. Večkrat je ustavil motor. Ni hotel, da bi ga kdo slišal, čeprav tisti štirje, ki sva jih iskala, niso vedeli, da ima avto. Potem sva neslišno liki prikazala drsela skozi čedalje gostejše snežinke. Segel sem med orodje, vzel ključno in ga položil poleg sebe, da bi lahko neutegoma skočil iz avtomobila in udaril.

Prispela sva na cesto, kjer se je bilo to zgodilo. Pod ulično svetilko je bilo še zmeraj videti sledove krvi. Köster je ugasil žaromete. Počasi sva vozila tik ob hodniku in opazovala cesto.

Nikjer ni bilo žive duše. Samo iz bližnje razsvetljene krčme so se razlegali glasovi.

Na križišču je Köster ustavil. »Ostani tu,« je rekel, »jaz pa stopim pogledat v krčmo.«

»S teboj pojdem,« sem odgovoril.

Ošinil me je s pogledom, kakršnega sem poznal iz časov, ko je hodil sam na patrolje. »Tega ne bom opravil v krčmi,« je rekel. »Tam bi mi vendar še lahko ušel. Pogledati hočem samo, če je tam. Potem pa ga počakava. Ti pa ostani tu pri Gottfriedu.«

Prikimal sem, in Köster je izginil v snežnem metazu. Snežinke so se mi zaletavale v obraz in se tajale na koži. Izenadena nisem mogel več vzdržati, da je bil Gottfried pokrit, ko da ne spada več k nama, in tako sem potegnil plašč z njegovega obraza. Snežinke so padale zdaj tudi na njegove oči in usta, niso pa se topile. Vzel sem robec, mu jih obrisal z obraza in spet potegnil plašč čezenj.

Köster se je vrnil. »Jih nisi našel?«

»Ne,« je odgovoril.

Vstopil je. »Zdaj se odpeljeva še po drugih cestah. Nekaj mi pravi, da jih bova zdaj zdaj srečala.«

Motor je zabrnal, pa je takoj spet utihnil. Počasi sva drsela skozi belo, migotajočo noč, od ulice do ulice. Na vogalih in ovinkih sem čvrsto držal Gottfrieda, da ne bi zdrsnil na tla, in kdaj pa kdaj sva kakih sto metrov za krčmo ustavila, da je Köster dolgih korakov odhitel nazaj pogledat, če morda sede v njej. Obsedla ga je bila mračna, hladna besnost, na to, da bi odpeljal Gottfrieda, sploh ni mislil. Dvakrat je že hotel pogneti avto hitreje, pa je spet obrnil, ker je mislil da bi utegnili tisti štirje prav tedaj prihajati od nekd.

